

"Hospodinovi patrí zem
i to, čo ju napĺňa..."

ŽALM 24,1

Sme povolaní starať
sa o stvorenie

Zmena sa začína tu!

JE POTREBNÉ PREHODNOTIŤ ŽIVOTNÝ
ŠTÝL A ZALOŽIŤ HO NA ÚCTE K
PRÍRODE, OBMEDZIŤ VYUŽÍVANIE
SVETOVÝCH ZDROJOV, REDEFINOVAŤ
ĽUDSKÉ POTREBY A OBNOVIŤ
DÔSTOJNOSŤ STVORENÉHO ŽIVOTA.¹

ÚVOD

TITULKY

H O S P O D I N O V I P A T R Í Z E M

"V Biblii je napísané, ako sa máme modliť; v novinách za čo sa máme modliť."

Karl Barth, jeden z veľkých protestantských teológov 20. storočia

Tieto riadky píšem v lete 2021. Dominantnou témou všetkých správ je samozrejme pandémia COVID-19. Okrem toho sa však veľmi frekventovane, v rôznych podobách a rozličnej miere objavujú problémy súvisiace so zhoršovaním životného prostredia a sociálnou nespravodlivosťou.

Uvediem niekoľko príkladov. Len za posledný mesiac som počul v televízii a čítal v tlači o tom, že...

- tím výskumných pracovníkov varuje pred ďalekosiahlym dosahom plastového odpadu na životné prostredie; zatiaľ čo povedomie o tomto probléme je na vzostupe, množstvo odpadu stále rastie;
- niektoré krajiny boli sužované veľkými horúčavami a rekordnými teplotami: na severe Fínska namerali 33,6 °C, v Kanade a na západe USA dosiahla teplota až 50 °C, v Grécku a ďalších stredomorských krajinách až 45 °C;
- v Kanade, západnej časti USA, Španielsku, Taliansku, Grécku, Turecku, Albánsku a v Kosove došlo v dôsledku dlhotrvajúcich horúčav k obrovským lesným požiarom; k mnohým rozsiahlym lesným požiarom došlo aj v Rusku, ale s nimi sa často ani nebojuje;
- záplavy spôsobené silnými dažďami na západe a juhu Nemecka, v Číne a vo východnej Severnej Kórei si vyžiadali ľudské životy;
- dve záchranné lode „Ocean Viking“ a „Sea-Watch 3“ opäť zachránili asi 1000 utečencov, ktorí sa nachádzali na mori v zúfalej situácii;
- Golfský prúd v Atlantiku, ktorý v značnej miere ovplyvňuje podnebie na planéte, dosiahol najnižšiu rýchlosť za posledné tisícročie; vedci z renomovaného Inštitútu pre skúmanie zmien klímy v Postupime sa obávajú, že atlantický systém prúdenia sa môže vážne narušiť, čo by malo vážne celosvetové dôsledky;
- podľa najnovšej správy o globálnej klíme preukázateľne dochádza k zmenám klímy v dôsledku ľudskej činnosti, a to výrazne rýchlejšie, než sme sa obávali; to znamená, že neudržíme globálne otepľovanie pod 1,5 °C, pretože globálny limit CO₂ dosiahneme už v roku 2030, a nie v roku 2040, ako sa pôvodne očakávalo.

Bývalý viceprezident Spojených štátov a environmentalista Al Gore, ktorý dlho naliehal, aby sme klímu chránili, zdá sa, mal pravdu, keď povedal: „Zem má horúčku, ktorá stále stúpa.“

Nie je div, že podľa súčasných štúdií o mládeži¹ – minimálne pre mladých ľudí v Nemecku – sú zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia najväčšou sociálnou výzvou našej doby.¹

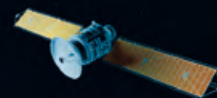
ČO NÁJDETE V TEJTO ŠTUDIJNEJ PRÍRUČKE

Hoci zmena klímy, zhoršovanie životného prostredia a nespravodlivosť sú problémy, ktoré sa týkajú nás všetkých, *nie sú* to obvykle problémy, ktorými sa zaoberáme v našich zboroch a skupinách mládeže. Je to škoda, pretože naša adventistická náuka má v tomto ohľade veľa čo povedať. V podstate nás vyzýva, aby sme praktizovali udržateľný životný štýl a k tomuto spôsobu života viedli aj svojich blízkych.

V nasledujúcich kapitolách by sme vás chceli motivovať k zamysleniu sa nad základnými myšlienkami a konceptmi našej náuky a uvedomili si, ako ovplyvňuje náš pohľad na udržateľnosť a jej dôsledky. Aby sme rozmýšľali o tom, či ju máme považovať len za trend súčasnej doby alebo ju vnímať ako Božiu vôľu.

- / V **kapitole 1** sa zamyslíme nad tým, čo znamená nielen *veriť*, že svet bol stvorený, ale sa k svetu aj *správať* ako k stvoreniu.
- / **Kapitola 2** sa zaoberá témou spravodlivosti. Je podstatou viery len otázka „ako sa dostanem do neba?“ alebo Boh chce, aby sme zakúsili nebo už tu na zemi?
- / V **kapitole 3** sa pozrieme na prikázanie milovať svojho blížneho. Bezpochyby ide o základné prikázanie. Ako však prejavíť lásku k blížnemu v globalizovanom svete?
- / **Kapitola 4** je o našich očakávaniach do budúcnosti. Má zmysel, aby sa človek, ktorý verí v návrat Ježiša Krista, snažil o lepšiu budúcnosť na zemi?
- / **Kapitola 5** sa **dostáva k jadrú veci**: Prečo vlastne existuje cirkev? Aký je zmysel jej existencie? Na túto otázku si musíme odpovedať, ak chceme zistiť, či je udržateľnosť v našom spoločenstve dôležitá.
- / **Kapitola 6** môže byť pre vás šokujúca. Odhalíme v nej, že častá výhovorka „ja s tým nič neurobím“ môže byť prejavom malej viery.
- / V **kapitole 7** vás chceme inšpirovať k tomu, aby ste rozšírili oblasti svojho vplyvu a dosiahli tak väčšie zmeny.
- V **kapitole 8** načrtneme, prečo snaha o sociálnu spravodlivosť a záväzok starať sa o stvorenie nie je žiadna zábava, ale reálny spôsob, ako byť svetlom v tomto svete.

„Naša adventistická náuka má v tomto ohľade veľa čo povedať. V podstate nás vyzýva, aby sme praktizovali udržateľný životný štýl a k tomuto spôsobu života viedli aj svojich blízkych.“

ÚVOD / 04

1

O AUTOROVI / 07

2

AKO ČO NAJLEPŠIE VYUŽIŤ
TÚTO ŠTUDIJNÚ PRÍRUČKU / 08

3

4
KAPITOLA 1
SVET / 10

5

KAPITOLA 2
SPRAVODLIVOSŤ / 18

6

KAPITOLA 3
LÁSKA / 26

7

KAPITOLA 4
BUDÚCNOŠŤ / 34

8

KAPITOLA 5
CIRKEV / 42

9

KAPITOLA 6
ZÁZRAKY / 50

10

KAPITOLA 7
ZMENA / 58

11

KAPITOLA 8
SVETLO / 66

12

POZNÁMKY POD ČIAROU / 76

13

TIRÁŽ / 78

Obsah

O AUTOROVI

Bert Seefeldt (44) pracuje ako vedúci mládeže v Nemecku už 16 rokov – najprv na združení, potom na únii. O udržateľnosť sa zaujíma prakticky odmala. Už ako žiak základnej školy sa rozhodol, že bude používať zošity vyrobené z recyklovaného papiera za výrobnú cenu. Keď si všimol, že vodiči áut alebo autobusov stojaci dlhšie na parkoviskách nechali zapnutý motor, zdvorilo ich požiadal, aby ho vypli. Ako dieťa žil v západnom Berlíne, politicky rozdelenom meste. Pretože si uvedomoval jadrovú hrozbu, keď mal deväť rokov v rámci iniciatívy „Deti píšú listy Gorbačovovi a Reaganovi“ napísal osobný list obom prezidentom, v ktorom ich žiadal, aby ukončili studenú vojnu. Po jadrovej havárii v Černobyle v roku 1986 videl, aké ničujúce môže byť civilné využitie jadrovej energie.

Bertova manželka sa volá Nadine. Je otcom Emmy (7) a Luise (5). O to viac je snaha o spravodlivý a udržateľný svet blízka jeho srdcu.

TIP 1 / MODLITBA

To najdôležitejšie, čo môžete urobiť v snahe starať sa o stvorenie, je pozvať Pána Boha, aby bol jej súčasťou. Poproste Ducha Svätého, aby vám ukázal, čo sa potrebujete naučiť alebo zmeniť v súvislosti s touto dôležitou témou. Pravdepodobne vás niektoré myšlienky oslovia, možno dokonca zasiahnu. Preto požiadajte Boha, aby bol vašim partnerom. Poproste ho, aby vám dal pocítiť zodpovednosť za to, ako žijete a ako sa staráte o jeho stvorenie.

Vedte si modlitebný denník, kde si zapíšete konkrétne ciele, ktoré by ste chceli dosiahnuť vzhľadom na udržateľný život. Pravidelne sa za ne modlite a zároveň podnikajte nevyhnutné kroky a zmeny. Pomôže vám v tom modlitba a viera, ako uvidíte v kapitole 7.

V každej kapitole nájdete aj *Modlitbu dňa*, ktorej cieľom je zamerať vašu modlitebnú chvíľu na tému dňa. Táto krátka modlitba po hlavnom texte by vás mala motivovať a vyzvať k tomu, aby ste pozvali Ducha Svätého do svojho života a nechali ho pôsobiť na svoje myslenie i konanie.

TIP 2 / „AKO TO VIDÍM JA“ A OSOBNÁ VÝZVA

Ak chcete z tejto študijnej príručky získať čo najviac, venujte pri každej kapitole zvýšenú pozornosť časti nazvanej „*Ako to vidím ja*“ a osobnej výzve. Úlohy v časti „*Ako to vidím ja*“ vám pomôžu lepšie sa vžiť do danej témy. Skupinová skúsenosť je o to cennejšia, že vám umožňuje vziať do úvahy viac uhlov pohľadu a nechať sa inšpirovať druhými. *Osobná výzva* vás chce povzbudiť k akcii. Prosím, nechajte sa ňou inšpirovať! Náš svet zvíťazí iba vtedy, keď prejdeme od rozprávania k činom.

TIP 3 / OTÁZKY

Otázky na konci každej kapitoly môžu byť použité na osobnú reflexiu alebo skupinovú diskusiu. Dúfame, že vás podnietia k položeniu vlastných otázok. Ak budete čítať tieto zamyslenia v skupine, vždy buďte k ostatným úctiví a láskaví. Pozorne ich počúvajte a svoje názory vyjadrujte ohľaduplne.

TIP 4 / PODNET NA ZAMYSLENIE

Každú kapitolu uzatvárame časťou *Na zamyslenie* a záverečnou otázkou.

Chceme vás tým vyzvať, aby ste sa v danej téme posunuli o krok ďalej a strávili nejaký čas hlbším premýšľaním o tom, čo by vám pomohlo nájsť zmysel všetkého, čo bolo povedané a urobené. Cieľom je podnietiť vo vás túžbu obnoviť myslenie pod Božím vedením a s Jeho pomocou (Rim 12,2; 1Tes 5,21). Veď sú to napokon vaše myšlienky, ktoré plánujú vaše činy.

Zároveň je to výborné miesto, kde si môžete zapísať svoje záverečné myšlienky a stanoviť si ďalšie praktické kroky, rovnako ako konkrétne modlitebné prosby.

*"Čím hlbšie sa človek ponorí do klimatického problému,
tým jasnejšie pochopí, že túto bezprecedentnú
krízu civilizácie možno prekonať
jedine spojením viery a rozumu."*

Hans Joachim Schellnhuber¹

Základný text

1 MOJŽIŠOVA 1 A 2

AKO TO VIDÍM JA

SÚHLASIŤ ALEBO NESÚHLASIŤ, TO JE OTÁZKA. Čo si myslíte o svete? Váš mozog už pravdepodobne funguje na plné obrátky a spracováva rôzne predstavy a emócie. Nasledujúce vyhlásenia vás inšpirujú k tomu, aby ste zaujali postoj k rôznym aspektom tejto otázky. Dotazník vám pomôže odpovedať na otázku presnejšie.

Súhlasíte alebo nesúhlasíte s uvedenými tvrdeniami? Označte svoje stanovisko na stupnici.

Vo svojom každodennom živote mám zo sveta väčšinou dobrý pocit.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Zisťujem, že ľudia okolo mňa sú priateľskí a pozitívni.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Som optimista, pokiaľ ide o to, ako sa svet vyvíja.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Svet bez chudoby je možný.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Svet bez chudoby je biblický.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Verím, že môžem zmeniť svet.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Verím, že ma Boh povolal, aby som zmenil svet.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Ako zbory/cirkev máme zvláštnu zodpovednosť za vývoj spoločnosti.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Naša cirkev si veľmi dobre uvedomuje celosvetový vplyv, ktorý spolu môžeme dosiahnuť.

ROZHODNE NESÚHLASÍM |-----| ROZHODNE SÚHLASÍM

Pozrite sa na svoje odpovede.

- ✓ Bol váš prvý dojem presný? Ako by ste opísali svoj postoj k súčasnému svetu?
- ✓ Bol váš postoj pred niekoľkými rokmi iný? Ak áno, aký a prečo?

Poznámka: Ak budete túto aktivitu a tému študovať v skupine, pokyny nájdete tu:
bit.ly/WOP22downloads

OBRAZY SVETA

Keď sa pozriete na svet, čo vidíte? Vidíte veci, ktoré vás vzrušujú a fascinujú? Vidíte úžasné a farebné detaily? Pestrosť a rozmanitosť? Majstrovské diela, ktoré vám vyrážajú dych? Spôsob, akým je všetko dokonale prepojené? Alebo si skôr všimáte to, čo je zlé? Nedostatky? Násilie? Devastáciu? Hrozbu vyhynutia? Je pre vás táto Zem – so všetkým, čo v nej nájdete – „blížnym“? Alebo je to len kulisa, niečo, čo používate ako okrasu alebo ako prostriedok na čo najpríjemnejší život?

Spôsob, akým sa na niečo pozeráme, má priamy vplyv na to, ako s tým zaobchádzame. Určuje, či sme ochotní danú vec chrániť a šetriť; alebo či ju jednoducho ignorujeme alebo dokonca zahodíme.

Veľmi dôležitým momentom v histórii nášho globálneho pohľadu na svet bol let Apolla 8 v roku 1968. Kozmická loď Apollo 8 bola vyslaná do vesmíru, aby vyhotovila snímky Mesiaca v rámci prípravy na prvé pristátie, ktoré sa tam malo uskutočniť. Slávnou sa však stala snímka zhotovená náhodou. Šlo o fotografiu planéty Zem, ktorú posádka zhotovila počas oblietania okolo Mesiaca. Táto fotografia sa neskôr stala známou ako „Earthrise“. Ukazuje našu modrú planétu obklopenú úplnou a nekonečnou temnotou vesmíru. V skutočnosti nešlo o nič nové. Napriek tomu si zrazu mnoho ľudí bytostne uvedomilo, že máme iba túto jednu planétu. Dodnes je to pravdepodobne najvplyvnejšia environmentálna fotografia, aká bola zhotovená.²

„Aj keď svet už
nie je rajom,
predsa zostáva
milovaným
stvorením.“

BIBLICKÝ SVETONÁZOR A POVERENIE

Podľa Biblie je Zem Božím stvorením. Keď čítam správu o stvorení (1Moj 1 a 2), stretávam sa so Stvoriteľom, ktorý navrhuje nádhernú planétu s mimoriadnym dôrazom na detail. On sám je svojim dielom neuveriteľne nadšený. V 1Moj 1,31 čítame: „Boh videl, že všetko, čo utvoril, bolo veľmi dobré.“

Stvoriteľ však netvorí iba planétu. Z prachu zeme (hebrejsky adama) vytvára druh, ktorý sa mu podobá – „pozemšťanov“ (ľudstvo, hebrejsky adam – 1Moj 1,27; 2,7). Tento „pozemšťan“ má slovo v konečnom projekte planéty, pretože je mu zverená úloha pomenovať všetky živé tvory (1Moj 2,19.20). Nakoniec dostane celkom konkrétnu úlohu, čo je pre mňa veľmi pôsobivé: Ľudské bytosti sa majú plodiť a množiť a prevziať zodpovednosť za planétu (1Moj 1,28; 2,15).

Fotografia „Earthrise“ zhotovená 24. decembra 1968 astronautom Apolla 8 Williamom Andersom. Zdroj: Wikipedia

„Táto zem – spolu
so všetkými jej
tvormi – bola
stvorená Bohom.“

Tento idylický obraz sa, žiaľ, skalí, keď dvaja „pozemšťania“ ochutnajú zakázané ovocie, čím značne narušia celý ekosystém Zeme. Dobrotivé stvorenie je teraz kolískou rozbrojov a nezhôd. Na Zemi sa usídlí vina, bolesť, diskriminácia, utrpenie a napokon smrť (pozri 1Moj 3,7–24).

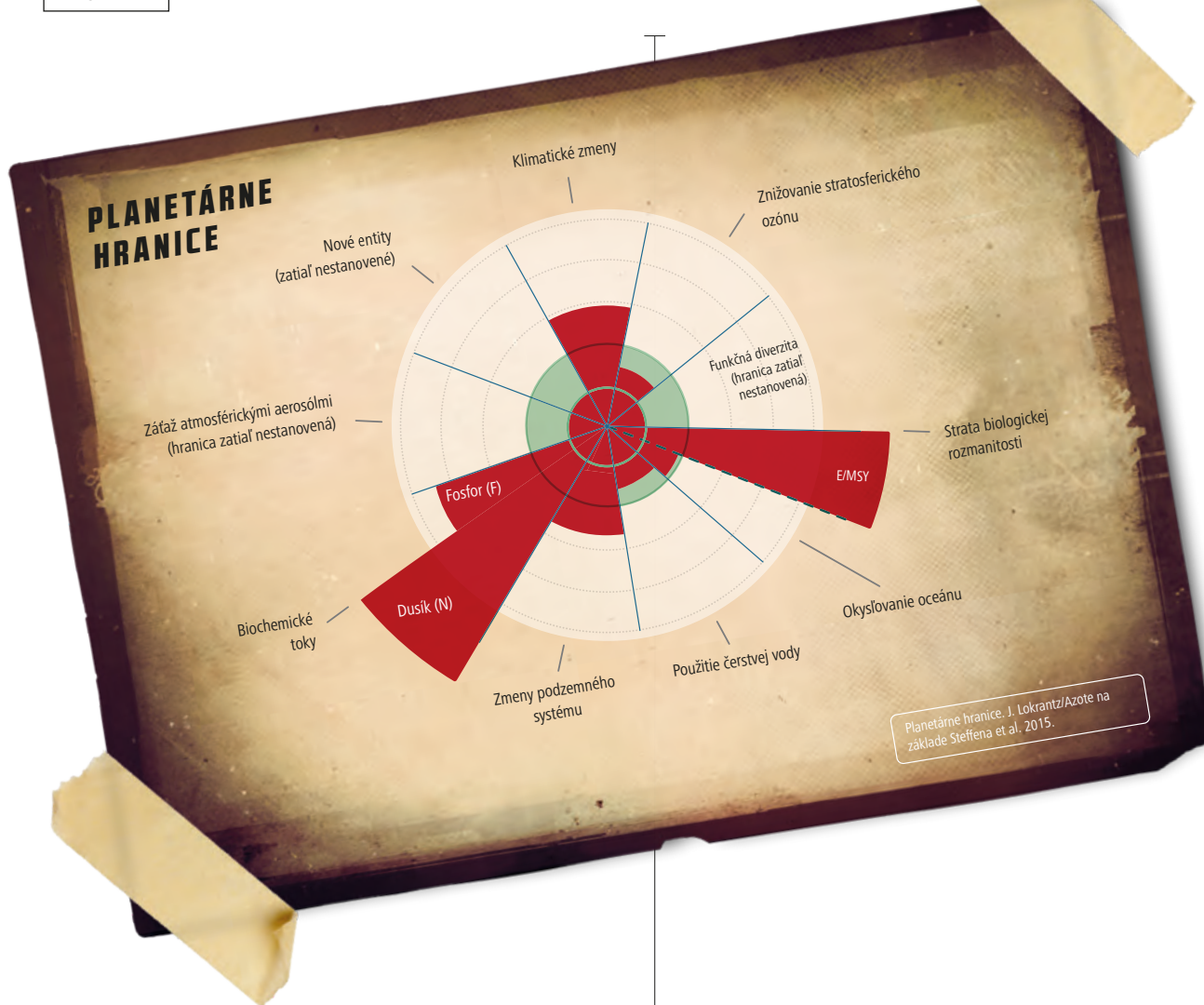
Aj keď svet už nie je rajom, predsa zostáva milovaným stvorením. Nikde v Biblii totiž nečítame, že stvorenie prestalo byť stvorením. Alebo že ľudia boli zbavení svojej zodpovednosti voči stvoreniu. Žiadny výrok v Biblii nenaznačuje, že by sa Boh od svojho stvorenia nejako dištancoval. V Biblii však čítame, že

- ✓ Boh stále tvrdí, že tento svet – a všetko, čo je na ňom, vrátane zvierat – patrí jemu (5Moj 10,14; Ž 50,10.11; Ž 24,1);
- ✓ v stvorení sa stále môžeme zvláštnym spôsobom stretávať s Bohom (Ž 19,1–4; Rim 1,20);
- ✓ Ježiš vo svojich podobenstvách rád používal obrazy z prírody (napr. semená, zvieratá, rastliny, chlieb, víno – pozri Mt 13,1–9; Lk 15,3–7; Mk 13,28–31; Jn 6,35; Mk 2,18–22);

- ✓ Boh sa stále stará o svoje stvorenie, ktoré zahŕňa nielen ľudské bytosti, ale aj zvieratá a zem (3Moj 25,2–7; Ž 36,7; Ž 65,10; Ž 147,8.9), dokonca ho stále znovu obnovuje (Ž 104,30);
- ✓ Bohu zjavne nejde len o vykúpenie ľudských bytostí, ale celého stvorenia (Rim 8,20.21; Kol 1,15–20). Tento pohľad je v súlade so správou o potope, kde Boh uzatvára zmluvu nielen s ľudstvom, ale výslovne a opakovane so všetkými živými tvormi na zemi (1Moj 9,1–7).

Ako uvidíme, existuje mnoho dôvodov, prečo by sme sa mali usilovať o zachovanie a ochranu tejto Zeme a celého stvorenia. Jedným z nich je aj to, že je to jasné biblické poverenie – skutočnosť, ktorú jednoducho nemôžeme ignorovať.

Naša Zem so všetkými tvormi bola stvorená Bohom. Patrí jemu, nie nám. Aj keď sa o ňu stále stará a obnovuje ju, povolal nás – ľudí, aby sme za ňu prevzali zodpovednosť. Toto poverenie nám bolo zverené už v záhrade Eden a pravdepodobne nám zostane aj na novej zemi.

AKO SA NÁM DARÍ?

V súčasnej dobe sme na pokraji nenapraviteľného poškodenia tejto planéty. Niektorí vedci hovoria o takzvanom antropocéne. Tento termín používajú na označenie súčasnej epochy, v ktorej vplyv ľudskej činnosti dosiahol takú globálnu úroveň a silu, že významne ovplyvňuje klímu a ekosystémy na celej planéte.³ Náš spôsob života viedol napríklad k tomu, že hladiny metánu a oxidu uhličitého v atmosfére a oceánoch, a dusíka a fosforu v pôde sú extrémne vysoké. Lad na póloch sa topí, a to oveľa rýchlejšie, než sa pôvodne predpokladalo. Za menej ako 100 rokov sme nazhromaždili toľko plastového odpadu, že by sme ním pokryli celú planétu. Stonásobne sme zvýšili mieru vyhynutia zvierat a rastlín.⁴ To sa jednoducho nedá poprieť: My ľudia meníme ekosystémy Zeme. Žiaľ, nie k lepšiemu.

V novinách sa takmer denne dočítame o zmene klímy a jej dramatických dôsledkoch. Dozvedáme sa o extrémnych poveternostných podmienkach, ako sú horúčavy, prílivové dažde, hurikány a ničivé lesné požiare. Počúvame o tom, ako alarmujúco rýchlo sa topia polárne ľadovce. Napriek tomu sa ako ľudstvo chystáme prekročiť ďalšie limity našej planéty.

Aby sme získali celkový obraz, pozrieme sa na model planetárnych hraníc,⁵ ktorý bol prvýkrát publikovaný v roku 2009 v odbornom článku nazvanom „Planetárna hranica: Skúmanie bezpečného operačného priestoru pre ľudstvo“. Dokument napísalo 29 medzinárodných vedcov (pod vedením Johana Rockströma).⁶ Aktualizovaný bol v roku 2015. Tento model stanovuje deväť planetárnych hraníc, ktoré by sme nemali prekročiť, ak chceme, aby pre nás Zem bola aj naďalej bezpečným životným priestorom. Pri prekročení ktorejkoľvek z týchto hraníc riskujeme destabilizáciu života podporujúcich systémov a uvedenie planéty do chaotického stavu. Zlou správou je, že ľudstvo už prekročilo štyri z uvedených deviatich hraníc a v ďalších sa blížíme k limitu.

V tejto dráme nie sme len obeťami, ale aj páchatelmi. Pretože je to aj náš životný štýl, ktorý privádza našu planétu na pokraj skazy. Rok čo rok si to pripomíname v takzvanom Dni prekročenia Zeme (Earth Overshoot Day).⁷ Je to deň, od ktorého žijeme „na dlh“: keď sme vyčerpali všetky zdroje, ktoré je Zem schopná obnoviť a vyprodukovať za jeden rok. V roku 2021 sme to dosiahli 29. júla. Inak povedané, ako globálne spoločstvo v súčasnej dobe spotrebujeme zdroje 1,74 Zeme. A tento trend je na vzostupe. Ale máme iba túto jednu planétu.

V SKRATKE

Aj keď okolo seba pozorujeme devastáciu prírody, jej zdrojov a systémov, táto Zem – spolu so všetkými tvormi – je stále Božím stvorením. Boh sa o ňu stále stará, stále mu patrí a stále sa s Ním na nej my ľudia môžeme stretávať. Boh nás od počiatku povolal, aby sme boli zodpovednými záhradníkmi a správcami Jeho stvorenia. Toto povolanie platí dodnes.

Veda a poznatky jasne ukazujú, že nielen prekračujeme bezpečné hranice tejto Zeme, ale sme dokonca v procese jej nevrätneho poškodenia.

Je preto najvyšší čas, aby sme sa začali o Božie stvorenie starať. Z úcty a rešpektu k našim bližným. Pre záujem a starostlivosť o budúce generácie. Z vernosti a oddanosti Bohu, nášmu Stvoriteľovi.

„Najvyšší čas, aby sme sa začali o Božie stvorenie starať. Z úcty a rešpektu k našim bližným....“

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, tento svet patrí Tebe. Je to Tvoje nádherné stvorenie, o ktoré sa stále staráš. Pomôž mi byť Tvojím dobrým záhradníkom a správcom.

Country Overshoot Days 2021

Okrem celosvetového Earth Overshoot Day sa každoročne stanovuje aj Deň vyčerpania prírodných zdrojov, ktoré dokáže krajina za rok obnoviť. Všetky európske krajiny dosiahnu svoj Overshoot Day výrazne v prvej polovici roka. Slovensko dosiahne svoj Deň prekročenia už 3. mája 2022. Dátum pre ďalšie krajiny nájdete na www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/.

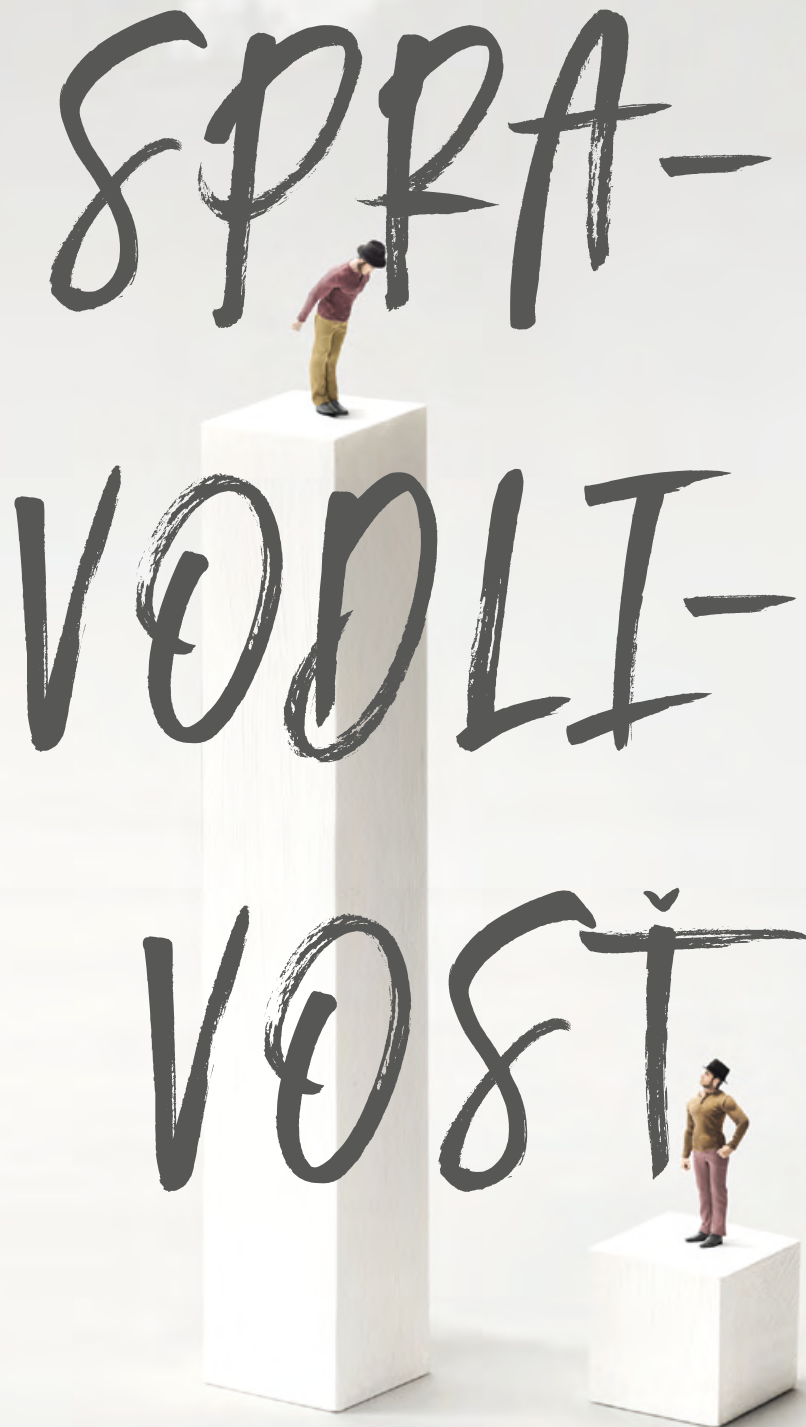

OTÁZKY

„Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil.“ (1Moj 2,15)

1. Spomínate si na čas, keď ste sa stretli s Bohom v prírode? Podelte sa o svoje skúsenosti.
2. Ktorí ľudia alebo ktoré skúsenosti najviac formovali váš vzťah k svetu?
3. Od stvorenia sme ako ľudia povolaní tento svet kultivovať a starať sa oň. Ako sa toto božské poslanie odráža v spôsobe, akým žijeme?
4. Čo vás motivuje k aktívnej práci na zachovaní tejto Zeme? Čo vám v tom bráni?

.....

Základný text

JEREMIÁŠ 22,13-16; MICHEÁŠ 6,8

AKO TO VIDÍM JA

ZMYSEL PRE SPRAVODLIVOSŤ. Spravodlivosť je široký pojem. Každý z nás k nemu pristupuje inak v závislosti od osobnej histórie a rozmanitých životných skúseností. Dokázali by ste vyjadriť slovami alebo nejakými ilustráciami, čo **chápate** pod pojmom spravodlivosť?

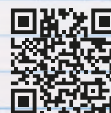
POZNÁMKA:

Dobrym spôsobom, ako odpovedať na túto otázku, je premýšľať o situáciách vo vašom živote, v ktorých ste sami zažili nespravodlivosť – keď ste cítili, že to so spravodlivosťou naozaj nemalo nič spoločné. Cenu niečoho si často uvedomíme, až keď o to prídeme. Výstižne to vyjadril nemecký komik Sebastian Puffaff: „S nespravodlivosťou je to zvyčajne tak, že ju necítite, kým sa nestane vám.“¹

Táto téma vás najviac obohatí, keď ju budete zdieľať s ostatnými. Spoločne môžete lepšie analyzovať situácie a uvedomiť si, ako odlišne my ľudia premýšľame o spravodlivosti.

Poznámka: Ak chcete, aby bola pre vašu skupinu táto téma zaujímavejšia a inšpirujúcejšia, v dokumentoch na stiahnutie je vám k dispozícii iná skupinová aktivita.

bit.ly/WOP22downloads

„Vďaka *sola gratia* viem, že ma Boh prijíma takého, aký som.“

SOLA GRATIA

Po získaní magisterského titulu v odbore slobodných umení sa rozhodol študovať právo. Ocitol sa však v situácii, keď mu šlo o život (zásah blesku v jeho tesnej blízkosti). To ho viedlo k tomu, že vstúpil do kláštora a začal študovať teológiu. O niekoľko rokov dokončil doktorát.

Jeho vieru však opakovane sužovali pochybnosti a stále tie isté otázky: Ako sa môžem postaviť pred Boha? Ako získam odpustenie? Ako môže byť Boh voči mne milostivý?

Po dlhom štúdiu Biblie konečne uzrel svetlo v Liste Rimanom: „Veď ja sa nehanbím za evanjelium, lebo ono je Božou mocou na spásu pre každého veriaceho, najprv Žida, potom Gréka. Pretože v ňom sa zjavuje Božia spravodlivosť z viery pre vieru, ako je napísané: Spravodlivý z viery bude žiť.“ (Rim 1,16.17)

Martinovi Lutherovi sa týmito veršami otvoril úplne nový svet.² Celé roky ho učili, že človek môže vstúpiť do Božej prítomnosti iba cez dobré skutky, príhovor svätých a určité cirkevné rituály. Teraz sa mu konečne otvorili oči a on jasne pochopil, že **my**

ľudia si ničím nemôžeme zaslúžiť svoju spásu; môžeme ju len prijať ako nezaslúžený dar od Boha. A to iba milosťou – *sola gratia*. Prijatť to a zvnútorniť si to vyžaduje skutočnú dôveru v Boha, inými slovami vieru. Preto budú spravodliví žiť z viery.

Toto poznanie sa stalo základom reformácie. Bol to veľký okamih v dejinách cirkvi. Bolo by aj dnes skutočným požehnaním, keby sme podľa toho naozaj žili.³

Vďaka *sola gratia* viem, že ma Boh prijíma takého, aký som. Môžem úprimne a nebojácne čeliť svojim zlyháním, pretože nemám čo skrývať. *Sola gratia* mi bráni v tom, aby som na seba vyvíjal príliš veľký tlak. Chráni ma pred ilúziou, že konaním dobrých skutkov si u Boha získam nejaké zásluhy. *Sola gratia* mi pripomína, že všetko, čo musím urobiť, je dôverovať Bohu.

SPRAVODLIVOSŤ

Je dôležité, aby sme pochopili, že Biblia neprináša len odpoveď na otázku, ako sa dostanem do „neba“. (Mimochodom, táto otázka sama osebe odhaľuje určitú mieru individualizmu, ktorý musel byť pisateľom Biblie úplne cudzí.) Biblia dáva veľký priestor ďalšej zaujímavej otázke: Ako vytvoríme kúsok neba na zemi?

Keby ste si prelistovali *The Poverty and Justice Bible* (Bibliu chudoby a spravodlivosti), veľmi rýchlo by ste zistili, že táto druhá otázka sa prelína celou Bibliou. Nájdete v nej vyše 2000 zvýraznených veršov, ktoré sa zaoberajú chudobou a spravodlivosťou.

Pre koncept spravodlivosti v Starej zmluve nachádzame dva hlavné termíny: sú nimi hebrejské slová *mišpat* (právo) a jeho príbuzné slovo *cdaka* (spravodlivosť).

MIŠPAT

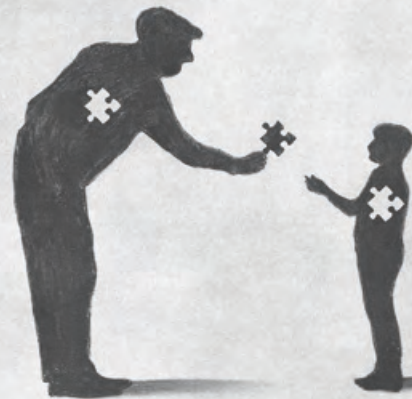
Slovo *mišpat* sa v rôznych podobách vyskytuje v Starej zmluve vyše 200-krát. Vyjadruje *nápravu spravodlivosti*, teda záväzok konať v prospech obetí bezprávia a násillia.

Boh dbá o *mišpat*: „Hospodin... činí súd [*mišpat*] siroty a vdovy a miluje pohostína dávajúc mu chlieb a odev.“ (5Moj 10,18; Roh.; pozri tiež Ž 146,7–9)

Boh vyžaduje, aby aj jeho nasledovníci usilovali o *mišpat*: „Takto hovorí Hospodin zástupov: Na súde spravodlivo súdte [*mišpat*] a preukazujte si navzájom milosrdenstvo a láskavosť! Vdovy, siroty, cudzincov a chudobných neutláčajte a vo svojich srdciach nezmýšľajte zle jeden o druhom!“ (Zach 7,9.10; pozri tiež Jer 22,3) Prorok Micheáš zhrnuje Božie očakávanie slovami: „Hospodin ti oznámil, človeče, čo je dobré a čo žiada od teba: len zachovávať právo [*mišpat*], milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojim Bohom.“ (Mich 6,8)

Sám Boh sa teda prihovára za bezmocných a chudobných.⁵ Tak veľmi mu ležia na srdci, že je dokonca nazývaný „otcom sirôt“ a „obhajcom vdov“ (Ž 68,6.7). Ale *mišpat* nie je len Božou vecou. Boh ju vyžaduje aj od svojich nasledovníkov, najmä v záujme tých, ktorí majú najmenšiu ekonomickú a sociálnu silu.

„len zachovávať právo
— mišpat —,
milovať láskavosť
a v pokore chodiť so
svojím Bohom.“

CDAKA

Druhé hebrejské slovo – *cdaka* – sa obvykle prekladá ako „spravodlivosť“ alebo „byť spravodlivý“. Odkazuje na to, čo niektorí nazývajú primárnou spravodlivosťou, teda „správanie, ktoré, ak by vo svete prevládalo, náprava spravodlivosti [*mišpat*] by nebola potrebná, pretože každý by žil v správnom vzťahu k všetkým ostatným“.⁶ Rovnako ako *mišpat*, aj *cdaka* sa týka solidarity s chudobnými a utláčanými.⁷ V tomto zmysle sa v Biblii často prekladá ako milosrdenstvo alebo súcit.⁸

Cdaka je teda božský ideál, podľa ktorého by mali žiť jednotlivci i celé národy.⁹ Text Príslovia 14,34 nám pripomína, že „spravidlivosť pozdvihuje národ, no hriech je pre národy hanbou“.

Posolstvo proroka Jeremiáša kráľovi Jójakimovi znie dnes veľmi pôsobivo:

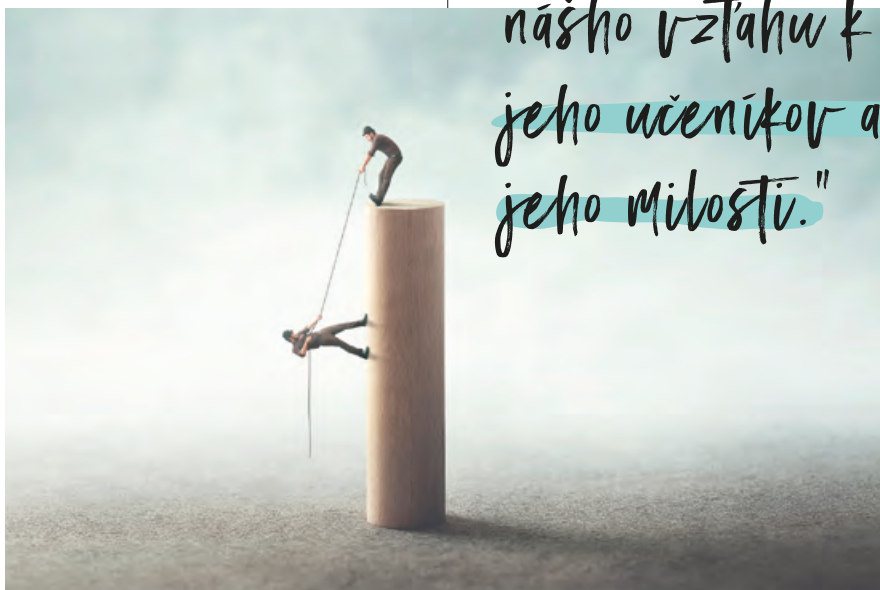
„Beda tomu, kto stavia dom nespravodlivo a svoje horné izby bez práva, kto svojho blížneho núti slúžiť zadarmo a nedá mu zaslúženú mzdu, kto hovorí: ‚Postavím si rozľahlý dom a priestranné horné izby!‘ Vyseká si okná, dom obloží cédom a zafarbí na červeno. Stal si sa kráľom, aby si sa pýšil cédom? Či tvoj otec nejedol a nepil? Uplatňoval však právo a spravodlivosť a mal sa dobre. Dopomáhal k právu biednemu a chudobnému a mal sa dobre. Neznamená toto poznať mňa? znie výrok Hospodina.“ (Jer 22,13–16)

KONAJTE SPRAVDLIVOSŤ

Ak sa chceme riadiť biblickým chápaním spravodlivosti, je veľmi dôležité, aby sme zväžili všetko, o čom sme doteraz hovorili – *sola gratia* i pojmy *mišpat* a *cdaka*.

Mišpat a *cdaka* mi pripomínajú, že spravodlivosť je záležitosť blízka Božiemu srdcu. Vidí a počuje biedu i plač utláčaných aj vykorisťovaných. Zastáva sa práva chudobných a bezmocných. Ako jeho nasledovníci máme robiť to isté. Pretože *sola gratia* nám hovorí aj to, že všetci sme si rovní. Všetci sme *rovnocennými príjemcami* Božej milosti. To znamená, že všetci máme u Boha rovnakú hodnotu. Preto by sa so *všetkými* malo zaobchádzať spravodlivo. Naš postoj k chudobným a núdzným nie je voliteľným doplnkom na našom zozname úloh, ale základným vyjadrením nášho vzťahu k Bohu ako jeho učeníkov a príjemcov jeho milosti.

„Naš postoj k chudobným a núdzným nie je voliteľným doplnkom na našom zozname úloh, ale základným vyjadrením nášho vzťahu k Bohu ako jeho učeníkov a príjemcov jeho milosti.“

„Aj keď nepatríme medzi extrémne bohatých, musíme priznať, že patríme medzi najbohatších ľudí na tejto planéte.“

NESPRAVODLIVÝ SVET

Keď sa pozrieme na náš svet, vidíme mnoho pozitív:¹⁰

- ✓ Priemerná dĺžka života sa od roku 1950 zvýšila zo 48 na 71 rokov.
- ✓ Od roku 1990 klesol počet ľudí žijúcich v extrémnej chudobe – na živobytie majú menej ako 1,90 amerických dolárov na deň – o vyše polovicu.
- ✓ Detská úmrtnosť klesla o viac ako polovicu.
- ✓ Vyše dve miliardy ľudí získali prvýkrát prístup k zdravotne vyhovujúcej pitnej vode a toaletám.

Ale naša prosperita má tiež mnoho tienistých stránok:

- ✓ V celosvetovom meradle jeden človek z deviatich trpí nedostatkom jedla.
- ✓ Asi dve miliardy ľudí majú na živobytie menej ako tri americké doláre denne.
- ✓ V roku 2015 vlastnilo jedno percento najbohatších ľudí sveta viac bohatstva ako zvyšných 99 percent ľudstva spolu.
- ✓ Asi 40 percent svetovej poľnohospodárskej pôdy je vážne ohrozených eróziou.
- ✓ Do roku 2025 budú pravdepodobne dve tretiny ľudstva na celom svete žiť v oblastiach s nedostatkom vody.
- ✓ V priemyselných krajinách má každý druhý človek (50 %) prístup k vysokoškolskému vzdelaniu. Na druhej strane, v nízkopríjmových krajinách jeden človek zo šiestich nedosiahne ani vek 20 rokov a iba jeden z 33 má ukončené vysokoškolské vzdelanie.¹¹

- ✓ V Správe OSN o rozvoji z roku 2019 sa uvádza: „V každej krajine je veľa takých, ktorí nemajú vyhliadky na lepšiu budúcnosť. Chýba im nádej, zmysel a dôstojnosť. Sú na okraji spoločnosti a sledujú, ako ostatní prosperujú. Mnoho ľudí na celom svete uniká pred extrémnou chudobou, ale ešte viac je tých, ktorí nemajú možnosti ani zdroje, aby mohli sami rozhodovať o svojom živote.“¹²

Aj keď nepatríme medzi extrémne bohatých, musíme priznať, že patríme medzi najbohatších ľudí na tejto planéte. Žiaľ, za cenu, že v priemyselne rozvinutom svete sú spotrebovávané zdroje v takej miere, akú naša planéta Zem nedokáže obnoviť. Raz Boh poslal proroka Jeremiáša ku kráľovi Jójakimovi s jasným poslanstvom: „Uplatňujte právo [mišpat] a spravodlivosť [cdaka]“ (Jer 22,3). Nemyslíte si, že táto výzva platí aj pre nás?

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, ty ma prijímaš takého, aký som, z lásky a milosrdenstva. Aj ja chcem prejavovať svojim bližným rovnakú lásku a milosrdenstvo. Prosím, pomôž mi neprehliadať plač utláčaných a vykorisťovaných. Ukáž mi, kde a ako môžem podporiť a dopomôcť k spravodlivosti v tomto svete.

OTÁZKY

„Hospodin Ťi oznámil, cloveče, čo je dobré a čo žiada od teba: len zachovávať právo — *mišpat* —, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojim Bohom.“ (Mich 6,8)

1. Prečo je pre nás často ťažké prijať, že sme spasení iba milosťou (*sola gratia*)? Čo znamená *sola gratia* pre teba osobne?
2. V dnešnom čítaní je text Jer 22,13–16 citovaný ako posolstvo, ktoré je aktuálne aj pre nás dnes. Myslíte si to aj vy? Čo vám tento text pripomína?
3. *Mišpat* a *cdaka* sú blízke Božiemu srdcu. Boh vyzýva svojich nasledovníkov, aby ich tiež praktizovali. Ako prežívate *mišpat* a *cdaka* vo svojom živote? Čo by vám pomohlo viac ich začleniť do svojho života?
4. Prečo máme dbať o *mišpat* a *cdaka*, keď sme spasení milosťou?

A large area of dotted lines for writing answers to the questions above.

OSOBNÁ VÝZVA

EMPATIA K NAJCHUDOBNEJŠÍM

Keď človek nie je schopný uspokojiť svoje základné potreby, žije v extrémnej chudobe. Svetová banka definuje ľudí postihnutých extrémnou chudobou ako tých, ktorí majú na živobytie denne menej ako 1,90 amerického dolára, čo je zhruba 1,68 eura. Táto suma sa považuje za minimum, ktoré človek potrebuje, aby sotva prežil.¹³

Organizácia Spojených národov odhaduje, že v roku 2020 hladovalo na celom svete 720 až 811 miliónov (priemerne teda 768 miliónov) z celkového počtu 7,7 miliardy ľudí. To znamená, že približne jeden z desiatich ľudí.¹⁴

Títo ľudia si často nemôžu dovoliť kúpiť lieky. Aj vzdelanie a bývanie sú nad ich možnosti.¹⁵

Sotva si vieme predstaviť, že by sme mali prežiť za 1,68 eura na deň. Ak však chcete mať lepšiu predstavu o tom, čo je to chudoba, vyzývame vás, aby ste vyskúšali minúť iba 1,68 eura za *jedlo* – a to jeden deň, tri dni alebo napríklad aj celý týždeň.¹⁶

Ako ste sa po tejto výzve cítili? Podelte sa o svoje skúsenosti s priateľom.

Tipy

- ✓ Ideálne by bolo, keby ste túto výzvu prijali spolu ako skupina. Bude to oveľa zaujímavejšia skúsenosť.
- ✓ Uistite sa prosím, že počas realizácie tejto výzvy neutrpíte ujmu na svojom zdraví!

Dátum ukončenia tejto výzvy:

NA ZAMYSLENIE

JEŽIŠ A CHUDOBNÍ

„V Prísloviach [19,17; 14,31] vidíme Boha, ako sa symbolicky stotožňuje s chudobnými. Ale vo vtelení a smrti Ježiša vidíme, ako sa Boh úplne reálne stotožňuje s chudobnými a ľuďmi na okraji spoločnosti. Ježiš sa narodil v jaslach (žľab, do ktorých sa dáva dobytku krmivo). Keď ho rodičia nechali obrezať, priniesli obeť – dva holuby (Lk 2,24; 3Moj 12,8) – čo bola obeť predpísaná pre najchudobnejšiu vrstvu v spoločnosti. Žil medzi chudobnými a tými, ktorých spoločnosť prehliadala. Pritahoval ich, zatiaľ čo vysoko postavení ho odmietali. Sám o sebe povedal: ‚Líšky majú svoje nory a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť.‘ (Lk 9,59) Na konci svojho života prišiel do Jeruzalema na požičanom osliatku, posledný večer strávil v požičanej miestnosti, a keď zomrel, bol uložený do požičaného hrobu. Vojaci žrebovali o jeho jediný majetok – rúcho, pretože na kríži už nemal naozaj nič. Zomrel nahý a bez peňazí. Mal málo toho, čo si svet cenil, a to málo, čo mal, mu vzali. Bol zavrhnutý. Ale len vďaka nemu máme nádej.“¹⁷

Ježiš sa stotožňuje s chudobnými. Ako to ovplyvňuje vaše učenie (teda váš život ako Ježišových nasledovníkov)?

Základný text

LUKÁŠ 10,25-37; IZAIÁŠ 1,11-17

AKO TO VIDÍM JA

(NE)SPRAVODLIVÝ SVET.¹ Ako sa využívajú zdroje našej planéty? Na ktorom kontinente žije najviac ľudí? Kde žijú chudobnejší ľudia? Kde bohatší? Kde je ekologická stopa mimoriadne veľká? Zodpovedá váš dojem reality? Poďme to zistiť!

1. Svoje odhady si zapíšete do tabuľky.
2. Porovnajete ich so štatistickou správou za rok 2018, ktorú nájdete na stiahnutie na odkaze uvedenom pod tabuľkou.
3. Zamyslite sa nad svojimi postrehmi:
 - a. Kde sú väčšie nezrovnalosti medzi vašim odhadom a skutočnosťou? Poznáte dôvod, prečo ste sa netrafili?
 - b. Zistili ste určitú nerovnováhu medzi obyvateľstvom, príjmami a znečisťovaním životného prostredia? Vidíte nejaké súvislosti alebo vzory?
 - c. Ak vydelíte príjem a znečisťovanie životného prostredia zodpovedajúcim počtom obyvateľov, dostanete hodnotu na obyvateľa. Ako to zmení alebo ovplyvní váš pohľad?

	Svetová populácia		Dôchodok (hrubý národný produkt)		Ekologická spotreba (ekologická stopa)	
	v miliónoch	v %	v miliardách USD	v %	v miliardách gha*	v %
Európa a Rusko	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Severná Amerika	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Stredná a Juž- ná Amerika	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Ázia	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Afrika	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Oceánia	_____	_____	_____	_____	_____	_____
Spolu		100		100		100

* Globálny hektár (gha) je štandardnou meracou jednotkou pre ekologickú stopu. Vyjadruje, aký dosah má ľudská spotreba na biosféru. Viac informácií nájdete na: www.footprintnetwork.org.

Poznámka: Ak túto aktivitu vykonávate v skupinách, každej skupine dajte k dispozícii 30 kartičiek rovnakej farby (ktoré spolu predstavujú 100%) pre každú z troch kategórií. Každá skupina by sa potom mala dohodnúť, ako rozdeliť kartičky medzi kontinenty.

*Aby bola pro vás táto téma zaujímavejšia, stiahnite si ďalšie
dve skupinové aktivity.*

bit.ly/WOP22downloads

"Je totiž prakticky nemenným zákonom tohto sveta, že ak my nakupujeme lacno, niekto iný za to platí draho a znáša skutočné náklady."

NÁDHERNÝ SVET

Žijeme v globalizovanom svete. Jeme indické, čínske, talianske aj mexické jedlá. Cestujeme do vzdialených krajín. Četujeme s priateľmi po celom svete; niekedy tak intenzívne, že sa nám tieto online stretnutia zdajú bližšie ako osobné stretnutia s ľuďmi na našej ulici. V správach vidíme obrazy z ďalekých miest. Neraz sa stane, že konflikty alebo katastrofy, ktoré sa stanú ďaleko od nás, ovplyvnia náš každodenný život. Štátne hranice plnia určitú úlohu iba v obmedzenej miere. Vďaka internetu sme spolu vyrástli ako globálna komunita. Stali sme sa globálnymi občanmi, ale predovšetkým globálnymi konzumentmi. Naš supermarket

BEŽNÝ DEŇ ŽENY PRACUJÚCEJ NA ČAJOVÝCH PLANTÁŽACH V ASSAME

4:00–4:30	Vstávanie a upratovanie domu a záhrady. Často tiež musí nosiť vodu.
5:00–6:00	Príprava jedla na celý deň.
6:00–7:00	Cesta do práce vzdalenej niekedy až 9 kilometrov.
8:00–16:00	Práca v teréne (ak sa oneskorí len o 15 minút, môže prísť o celodennú mzdu).
16:00–17:00	Váženie nazbieraných listov (ak manažér plantáže dorazí včas – inak sa vráti domov neskôr). Cestou domov zbieranie dreva na oheň.
17:00–20:00	Príchod domov, odpočinok a príprava večere.
20:00–21:00	Večera.
22:00	Spánok.

Zdroj: Na základe aktuálnych a priemerných čísel a časov uvedených v: TISS (2019). Decent Work for The Plantation Workers in Assam: Constraints, challenges and prospects.

je svet. Nakupujeme technológie z Ázie, kakaové bôby z Pobrežia Slonoviny, kávové zrná z Južnej Ameriky, hrozno z Južnej Afriky, jablká a kivi z Nového Zélandu, hračky z Číny, avokádo z Peru, oblečenie z Bangladéša, hovädzie mäso z Brazílie a ruže z Holandska. Zvykli sme si na túto mimoriadne rozmanitú škálu produktov bez toho, aby sme si uvedomovali, koľko kilometrov musí tovar, ktorý kupujeme, precestovať. Zvykli sme si na rýchle dodacie lehoty. Zvykli sme si na prekvapivo nízke ceny. Ale rozmýšľali ste niekedy o tom, ako je možné, že čokoládu s kakaom z Pobrežia Slonoviny si môžeme kúpiť za menej ako jedno euro v supermarkete za rohom? Alebo tričko z indickej bavlny vyrobené v Bangladéši ani nie za dve eurá?

"Naš supermarket je svet."

TEMNÁ STRANA

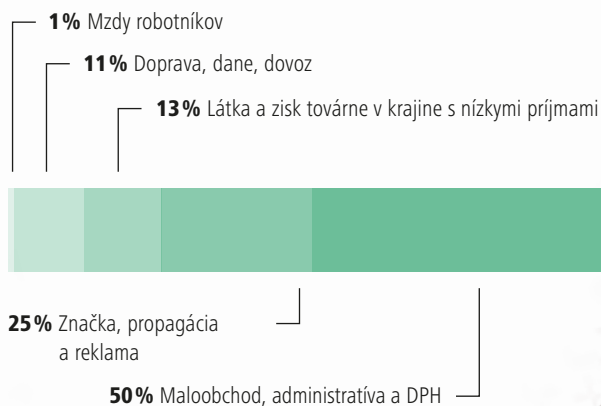
To, čo nám pripadá ako raj, má, žiaľ, aj svoju temnú stránku. Je totiž prakticky nemenným zákonom tohto sveta, že ak my nakupujeme lacno, niekto iný za to platí draho a znáša skutočné náklady.

Pozrime sa napríklad na výrobu čokolády. Na kakaových plantážach v západnej Afrike pracujú vo vykorisťovateľských podmienkach približne dva milióny detí. Musia vykonávať ťažkú fyzickú prácu s malou alebo žiadnou ochranou pred toxickými pesticídmi. Sú to práve výrobcovia čokolády ako Ferrero, Nestlé, Mars a Mondelez, ktorí – napriek sľubu spred takmer 20-tich rokov, že znížia detskú prácu na svojich plantážach – zjavne naďalej tolerujú vykorisťovanie detí, len aby získali čo najlacnejšie kakao.²

A čo pestovanie čierneho čaju? V supermarkete stojí balíček značkového čierneho čaju s 50 čajovými vrecúškami asi 3 eura. Podľa štúdie Oxfamu robotníci z toho obvykle dostanú len asi 4 centy, čo je čiastka, ktorá im nestačí ani na jedlo. O zvyšok sa delí výrobca a supermarket (2,6 eura), priekupník (20 centov) a majiteľ plantáže (16 centov).³

NEFÉR MZDA ZA JEDNY DŽÍNSY

Mzda za stoeurové džínsy je jedno euro. Je to obchodovanie a reklama, čo džínsy predražuje.

Zdroj: Časopis Greenpace (Hrsg.). *Textil-Fibel 4*, 2011, s. 14

„Na kakaových plantážach v západnej Afrike pracujú vo vykorisťovateľských podmienkach približne dva milióny detí.“

V textilnom priemysle je situácia podobná. Pestovatelia bavlny sú obvykle nútení predávať svoju bavlnu textilným výrobcom za extrémne nízke ceny. Textilie sa potom spracovávajú v krajinách ako je Bangladéš alebo Pakistan, kde musia ľudia pracovať dlhé hodiny v zlých pracovných a bezpečnostných podmienkach a za vykorisťovateľskú mzdu. Za džínsy, ktoré sa predávajú za 100 eur, dostane ten, kto ich ušije, sotva 80 centov.⁴

LÁSKA K BLÍŽNEMU V GLOBALIZOVANOM SVETE

Zatiaľ čo sa nás výrobcovia a inzerenti snažia presvedčiť, že na to, aby sme boli šťastní, potrebujeme ich výrobky, Ježiš nás nabáda k inému postoju. Keď sa stretol s učiteľom zákona, pripomenul mu, že kľúč k úspešnému životu sa nachádza v starozmluvných veršoch: „Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou a svojho bližneho ako seba samého.“ (5Moj 6,5; 19,18; Lk 10,27) Takáto odpoveď učiteľa zákona neuspokojila, preto mu položil ďalšiu otázku: „A kto je môj bližný?“ (v. 29) Zdalo sa, ako keby v skutočnosti chcel povedať: „Určite tým nemyslíš, že musím milovať a uspokojovať potreby všetkých.“⁵ Otázka – Kto je môj bližný? – je rovnako aktuálna aj v súčasnom globalizovanom svete, v ktorom žijeme.

Ježiš odpovedá podobenstvom o milosrdnom Samaritánovi (Lk 10,30–35). Na ceste z Jeruzalema do Jericha zbojníci prepadnú, okradnú a zbijú istého muža. Polomŕtveho ho nechajú vedľa cesty. Prvý človek, ktorý ho nájde, je kňaz. Bez povšimnutia však prejde okolo a ide ďalej. Potom tadeto prechádza levita, jeden z chrámových pracovníkov, ktorý pomáha kňazom. Aj on urobí to isté: prížmúri oči pred ťažko raneným mužom a ide ďalej. Od oboch týchto mužov by sme čakali, že sa zastavia a pomôžu ranenému. Hrdinom tohto príbehu je Samaritán, ktorý prejaví súcit. Zastaví sa, pomôže ranenému mužovi a odvezie ho do bezpečia. Dokonca zaplatí za to, aby sa o neho niekto postaral, kým sa uzdraví. Ježiš končí svoje podobenstvo prekvapivou otázkou: „Kto podľa teba z tých troch sa stal bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“ (v. 36; zvýraznenie doplnené). Ježiš sa nepýta, kto videl v obeti svojho bližneho, ale kto sa k nemu zachoval ako bližný.

„Určite tým nemyslíš, že musím milovať a uspokojovať potreby všetkých.“

Tento zaujímavý príbeh obohatil moje chápanie toho, čo znamená naozaj milovať iných. Naučil som sa toto:

1. *Náboženstvo bez lásky k druhým je fraška.* Pri prvom čítaní by človek mohol prehliadnuť kultúrne a náboženské pozadie, ktoré Ježiš zjavne a zámerne zakomponoval do tohto príbehu. Na jednej strane, zbožní Židia opovrhovali Samaritánmi. Považovali ich za náboženských heretikov, preto sa im vyhýbali. Na druhej strane, práve kňaz a levita, ktorí sa pravdepodobne vracali zo služby v chráme,⁶ neprejavili milosrdenstvo. Svojím príbehom Ježiš spochybňuje náboženský systém, ktorý vie všetko o rituáloch a bohoslužbách, ale nerobí nič pre to, aby podporil praktické skutky lásky a milosrdenstva (pozri Iz 1,11–17).
2. *Prejaviť bližnemu lásku nás môže niečo stáť.* Ježiš hovorí, že Samaritán dáva dvojdňovú mzdu a je ochotný pokryť i ďalšie náklady, aby pomohol svojmu bližnemu (Mt 20,1–16). Tento bod je pre mňa kľúčový, pretože ako spotrebiteľ často ospravedlňujeme svoje lacné nákupy slovami, že nakupovať drahšie si nemôžeme dovoliť.
3. *Príkaz milovať druhých nemožno ničím obmedziť.* Až príliš dobre rozumiem otázke učiteľa zákona. Vzhľadom na potreby tejto planéty by bolo výhodné, keby som nejakým spôsobom mohol obmedziť svoju láskavosť a štedrosť a lásku k bližnemu preja-

"Ale Ježiš je v tejto veci jasný, nekompromisný a o to náročnejší: lásku k blížnemu dlhujeme všetkým ľuďom, ktorí ju potrebujú."

voval iba svojim najbližším v rodine, svojim bratom a sestram v cirkvi alebo svojim krajanom. Ale Ježiš je v tejto veci jasný, nekompromisný a o to náročnejší: lásku k blížnemu dlhujeme všetkým ľuďom, ktorí ju potrebujú. V globalizovanom svete k nim patria deti pracujúce na kakaových plantážach v západnej Afrike, ženy pracujúce na čajových plantážach v Assame, zberači bavlny v Indii i krajčírky v Bangladéši.

Keď sa zamyslíme nad príbehom o milosrdnom Samaritánovi, lacný nákup získava iné konotácie (významové odtiene). Ježiš nás vyzýva, aby sme boli bližnými všetkým: a prevzali zodpovednosť aj ako zákazníci a spotrebiteľia.

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, priznávam, že patrím medzi privilegovanejších ľudí v tomto globalizovanom svete. Prosím, pomôž mi uvedomiť si, aké mám šťastie. Pomôž mi využiť moje vzdelanie, financie, slobodu i vplyv na to, aby som dopomohol k spravodlivosti vykorisťovaným.

PRAKTICKÉ KROKY

Nezávislé certifikáty

Prvým a najjednoduchším krokom k tomu, aby sme boli zodpovednejšími spotrebiteľmi, je hľadať pri nákupe nezávislé certifikáty. Medzi široko používané a dôveryhodné nezávislé certifikáty patria napr. GOTS (global-standard.org), Fair Wear Foundation (fairwear.org) a Fair trade (fairtrade.net). Ďalšie informácie o každom z nich nájdete v dokumentoch na stiahnutie.

Udržateľní výrobcovia

Hoci sú nezávislé certifikáty prínosné, majú svoje limity. Kontroly dohodnutých noriem nie je možné vykonávať tak často, ako by sa žiadalo. Preto je vhodné nespoľiehať sa iba na nezávislú certifikáciu, ale nakupovať priamo od výrobcov, ktorých celá firemná filozofia je založená na fair trade a udržateľnej výrobe. Skúste pátrať po takých obchodoch a výrobkoch vo vašom okolí.

Zákony dodávateľského reťazca

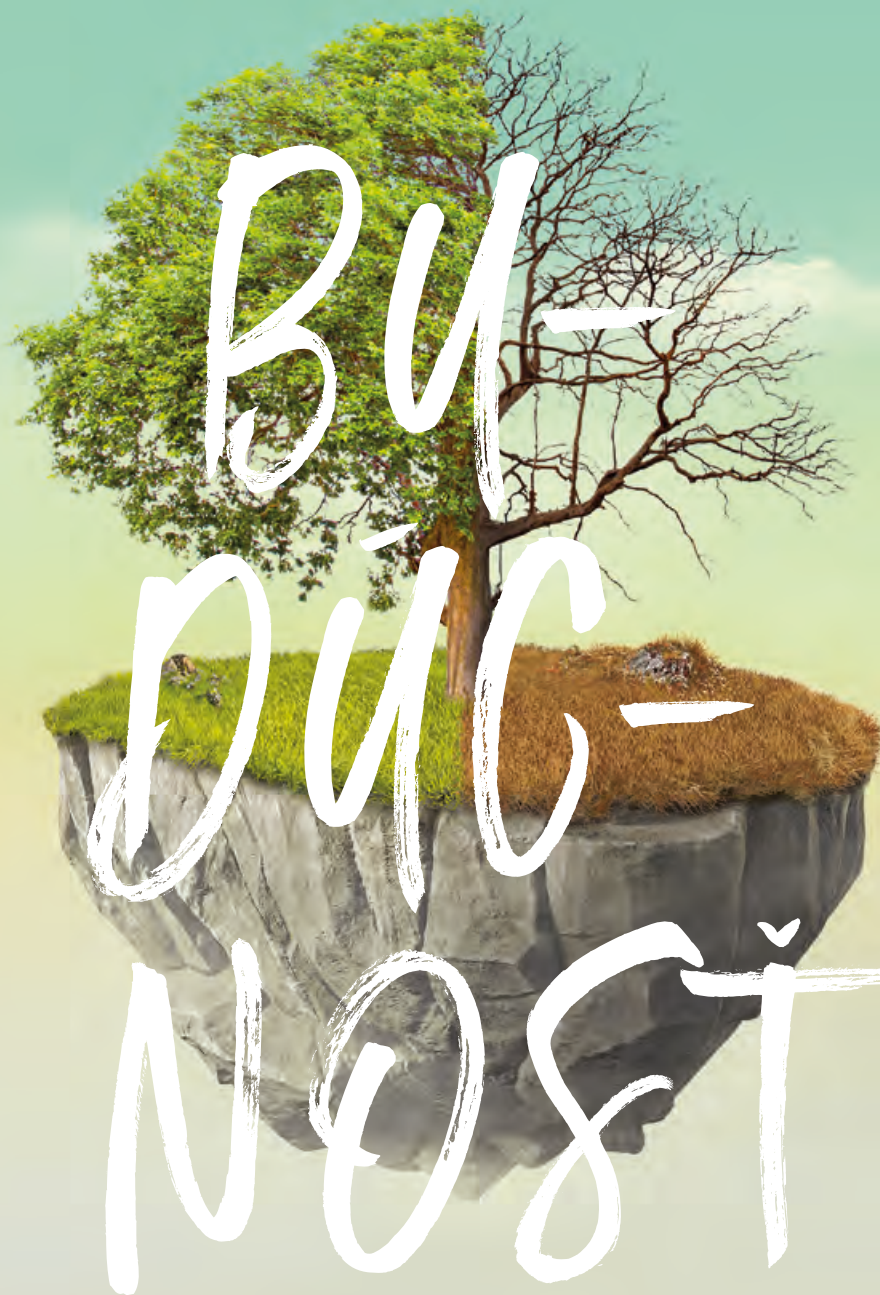
Ak nám ide o spravodlivosť pre všetkých vykorisťovaných a utláčaných, musíme urobiť niečo viac než len kupovať výrobky fair trade. Na ochranu ľudských práv a životného prostredia je potrebný právny rámec. Potrebujeme také zákony o dodávateľských reťazcoch, ktoré budú vyžadovať, aby spoločnosti starostlivo sledovali celý svoj dodávateľský reťazec – od pestovania bavlny až po prepravu tričiek – a mohli sa uistiť, že dodržiavajú ľudské práva a environmentálne normy, a aby umožnili kontroly vlády. Malo by byť tiež možné žalovať nezodpovedné spoločnosti a žiadať o náhradu škody na súde. Dúfajme, že budúce právne predpisy EÚ o dodávateľskom reťazci budú účinným nástrojom proti porušovaniu ľudských práv a noriem v oblasti životného prostredia.

Obhajoba silného a účinného práva – podporou a presadzovaním národných alebo európskych iniciatív – by mohla byť jednou z najúčinnějších a najdalekosiahlejších foriem lásky k blížnemu, ktorú dnes môžeme vykorisťovaným a utláčaným prejaviť.

Pristup k dokumentom na stiahnutie.

bit.ly/WOP22downloads

BUDUČNOST

Základný text

MATÚŠ 24 A 25

AKO TO VIDÍM JA

REALISTI A ROJKOVIA. „Mám sen...“ To boli slová, ktorými Martin Luther King Jr., aktivista za občianske práva, začal v roku 1963 svoj svetoznámy prejav. V roku 1980 nemecký kancelár Helmut Schmidt vyhlásil: „Ľudia, ktorí majú vízie, by mali ísť k lekárom.“¹ S ktorým z nich súhlasíte?

Ako ľudia vnímame svet veľmi odlišne. Naše názory sú ovplyvnené spôsobom nášho myslenia, teda našimi myšlienkovými vzorcami. Okrem teologickej reflexie, ku ktorej sa o chvíľu dostaneme, je tiež dôležité poznať svoj spôsob myslenia, aby sme sa tak mohli poctivo zapojiť do riešenia problémov sveta a jeho budúcnosti. Nasledujúce otázky by vám mali pomôcť získať určitý vhľad do tejto veci:²

Pozeráte sa na veci z racionálneho alebo emocionálneho hľadiska?

RACIONÁLNE ————— **EMOCIONÁLNE**

Dávate prednosť stabilite alebo zmene?

STABILITA ————— **ZMENA**

Aký je váš postoj k riskovaniu?

RIZIKO ————— **BEZPEČNOSŤ**

Je pre vás pohár vody poloprázdny alebo poloplný?

POLOPRÁZDNÝ ————— **POLOPLNÝ**

Čo si všimáte alebo na čo sa zameriavate viac: na podobnosti alebo rozdiely?

PODOBNOTI ————— **ROZDIELY**

Vidíte problémy alebo riešenia?

PROBLÉMY ————— **RIEŠENIA**

Radi delegujete zodpovednosť na druhých alebo ju beriete na seba?

DELEGUJEM ZODPOVEDNOSŤ ————— **PREBERÁM ZODPOVEDNOSŤ**

Konáte s ohľadom na krátkodobú alebo dlhodobú perspektívu?

KRÁTKODOBÚ ————— **DLHODOBÚ**

Poznámka: Táto úloha je zaujímavejšia, ak svoje odpovede porovnáte s odpoveďami ostatných. Zhoduje sa váš osobný pohľad s pohľadom ostatných? Aké podobnosti a rozdiely ste objavili?

Poznámka: Viac nápadov na spoločné aktivity nájdete v dokumentoch na stiahnutie.

bit.ly/WOP22downloads

SME FATALISTI?

To, čo nám bráni pracovať na udržateľnejšom svete, je možno naše vnímanie budúcnosti Zeme. Adventisti tradične nečakajú dobrú budúcnosť; skôr sa pripravujú na vzrastajúce napätie vo svete. Dovoľte mi byť konkrétnejší: očakávame viac katastrof, viac vojen, viac neláskavosti, viac zneužívania moci, viac prenasledovania veriacich. Myslíme si, že túto perspektívu môžeme ospravedlniť Bibliou, napríklad odkazom na Ježišovu reč o čase konca (Mt 24,1–44), kde hovorí o takzvaných znameniach doby. Osobne sa domnievam, že takéto čítanie textu je jednostranné, ba dokonca nesprávne. Mnohým z nás by totiž mohlo brániť v tom, aby sme boli pre tento svet takým požehnaním, akým sme povolaní byť.

„Adventisti tradične nečakajú dobrú budúcnosť; skôr sa pripravujú na vzrastajúce napätie vo svete.“

ZNAMENIA DOBY

Nemôžeme poprieť, že vo svojej reči o čase konca Ježiš predstavuje budúcnosť s mnohými negatívnymi rysmi. Spomína zvodny (Mt 24,5), vojny (v. 6–7), hladomory (v. 7), zemetrasenia (v. 7), prenasledovanie veriacich (v. 9), falošných prorokov (v. 11), falošných mesiášov (v. 5), bezprávie a neláskavosť (v. 12). Ak sa pozrieme na posledných 2000 rokov našej histórie, zdá sa, že to vystihol celkom presne.

Nesmieme však prehliadnuť, aký postoj k tomu Ježiš zaujal:

- ✓ „Budete počuť správy o vojnách a chýry o bojoch. Dajte pozor, aby ste sa nelakali. Lebo sa to musí stať, ale to ešte nie je koniec.“ (v. 6)
- ✓ „Ale to všetko je začiatok útrap.“ (v. 8)
- ✓ „Kto však vytrvá až do konca, bude spasený.“ (v. 13)

Mne to neznie ako fatalizmus ani ako skaza v súdny deň. Ježiš nám chce skôr povedať: „Nestrácajte vieru a nenechajte sa zastrašiť svetovými dejinami!“ Pretože nakoniec zvíťazí Božie kráľovstvo: kozmicky (v. 29–31) a nečakane. Situácia v čase Ježišovho príchodu bude ako za dní Noacha (v. 37–42). Ježiš príde nečakane ako zloděj v noci (v. 43–44).

POZORNE SLEDUJTE A BUĎTE PRIPRAVENÍ

Dôležitejšia ako tzv. znamenia doby je otázka: „Ako máme žiť v medziobdobí, teda do druhého príchodu?“ Ako máme podľa Matúša sledovať dianie vo svete (grécky *grēgoreō*) a byť pripravení (grécky *hetoimos*)?

Zdá sa, že touto otázkou sa zaoberal aj Matúš. Po tejto pasáži o znameniach doby totiž nasledujú štyri podobenstvá, v ktorých je načrtnutý rovnaký základný scenár ľudí čakajúcich na niekoho – či je to pán domu (Mt 24,45–51), ženích (25,1–13), bohatý majiteľ (25,14–30) alebo sám Syn človeka (25,31–46). Je zrejme, že Matúš chce, aby tieto štyri podobenstvá odpovedali na otázku, ako byť bdely a pripravený.

V prvom podobenstve Ježiš porovnáva verného služobníka so zlým služobníkom. Verný oddane slúži a stará sa o pokrm pre ostatných služobníkov. Zlý služobník si hovorí: „Môj pán tak skoro nepríde,“ a ostatných služobníkov začne biť. Sám začne hodovať a piť s opilcami. Keď sa pán domu vráti, zverí vernému služobníkovi do starostlivosti všetok svoj majetok, zlého služobníka však vyhodí medzi pokrytco, kde bude „plač a škrípanie zubov“.

V druhom podobenstve vyjde desať panien v ústrety ženichovi. Päť je rozumných, päť nerozumných. Rozumné si vezmú do zá-

„Dôležitejšia ako tzv. znamenia doby je otázka: „Ako máme žiť v medziobdobí, teda do druhého príchodu?““

soby aj olej pre svoje lampy, zatiaľ čo nerozumné si vezmú len lampy. Všetky zaspia, pretože ženích mešká. Keď konečne zaznie krik, že ženích prichádza, začne všetkým pannám dochádzať olej. Kým rozumným stačilo jednoducho doplniť olej do svojich lúčok, nerozumné si museli ísť olej kúpiť, čím zmeškali možnosť byť so ženichom.

V treťom podobenstve bohatý muž rozdelí svoje bohatstvo medzi troch služobníkov a odíde na ďalekú cestu. Prvý dostane päť hrivien, druhý dve a tretí jednu, každý podľa svojich schopností. Zatiaľ čo prví dvaja služobníci investujú zverené hrivny a zdvojnásobia pánov majetok, tretí služobník zakope svoju hrivnu do zeme. Keď sa pán vráti, začne so svojimi služobníkmi účtovať. S prvými dvoma služobníkmi, ktorí jeho majetok rozmnožili, je spokojný. Ale služobníka, ktorý so svojou hrivnou odmietol čo-koľvek podniknúť, vyhodí von do tmy.

Vo štvrtom podobenstve čítame, že keď sa Syn človeka vráti a zasadne na trón svojej slávy, zhromaždí všetky národy a rozdelí ich do dvoch skupín. Prvej skupine požehná a stanú sa dedičmi Božieho kráľovstva, pretože – zjavne nevedomky (inak by neboli takí prekvapení) – sa postarali o základné potreby „tých najmenších“, s ktorými sa Syn človeka stotožňuje. Druhú skupinu dôrazne odmietne. Tiež ho nazývajú „Pánom“, ale nedbali o základné potreby „tých najmenších“.

Ak chceme zistiť, ako sa bdely a pripravený človek líši od toho, ktorý nie je pripravený, musíme v týchto štyroch podobenstvách vyriešiť rozdiely medzi rozumnými a nerozumnými, požehnanými a prekliatymi. **Svoje závery som zhrnul v uvedenej tabuľke.**

PREHĽAD PODOBENSTIEV

Podobenstvo	Rys múdrych/ požehnaných	Rys nerozumných/ prekliatych	Otázky pre vás
Podobenstvo 1 (Mt 24,45–51)	Zodpovedne používajú svoju moc a postavenie.	Zneužívajú svoju moc.	Ako využívate moc (majetok, peniaze, vzťahy, vzdelanie), ktorú ste dostali?
Podobenstvo 2 (Mt 25,1–13)	Sú pripravení na to, že veci môžu trvať dlhšie.	Počínajú si veľmi krátkozrako.	Ako sa zmení vaša životná perspektíva a zapojenie do spoločnosti, keď si uvedomíte, že môže trvať dlhšie, kým sa Ježiš vráti?
Podobenstvo 3 (Mt 25,14–30)	Robia všetko, čo môžu, a rozvíjajú, čo majú.	Nevyužívajú to, čo môžu a čo majú.	Čo robíte s tým, čo vám Boh zveril?
Podobenstvo 4 (Mt 25,31–46)	Nezištne sa postarajú o potreby najmenších.	Nezaujímajú sa o potreby najmenších.	Dokážete sa zamerať na tých najposlednejších? Kto sú dnes tí najmenší? Ako ich podporujete?

„Nesústredím svoju pozornosť na koniec sveta alebo na to, čo príde potom, ale na to, ako môžu utvárať a meniť prítomnosť a budúcnosť tým najlepším možným spôsobom.“

FATALISTI ALEBO KONATELIA DOBRA?

Stručne povedané, Matúš opisuje Ježišových nasledovníkov, ktorí očakávajú jeho druhý príchod, ako ľudí, ktorí sa nenechajú rozptyľovať udalosťami svetových dejín, ale sú pripravení tým, čím sú, čo majú a čo môžu robiť, poslúžiť tomuto svetu a svojim bližným – najmä chudobným. Nesústredím svoju pozornosť na koniec sveta alebo na to, čo príde potom, ale na to, ako môžu utvárať a meniť prítomnosť a budúcnosť tým najlepším možným spôsobom.

Mimochodom, je to v zhode s tým, že hlavným Ježišovým poslanstvom nie je nová zem, ale Božie kráľovstvo.³ Kráľovstvo, ktoré bude plne ustanovené, keď sa Ježiš vráti, ale ktoré je zároveň už medzi nami (Lk 17,20–21), podľa ktorého už teraz môžeme žiť (Mt 5,1–12) a o ktoré dokonca prosíme zakaždým, keď sa modlíme Pánovu modlitbu: „Príď kráľovstvo tvoje. Buď vôľa tvoja ako v nebi, tak aj na zemi“ (Mt 6,10; zvýraznenie pridané).

AGENDA 2030

Ak sme ako Ježišovi nasledovníci povolani spolupracovať na lepšej prítomnosti a budúcnosti, potom je úžasné, že v tomto úsilí nie sme sami. V septembri 2015 Organizácia Spojených národov jednomyselne rozhodla urobiť svet lepším miestom. Dohodla sa na

„Predstavujeme si svet bez chudoby, hladu, chorôb a biedy, kde bude prekvitať život.“

17 cieľoch trvalo *udržateľného rozvoja* so 169 čiastkovými cieľmi, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030.

„Predstavujeme si svet bez chudoby, hladu, chorôb a biedy, kde bude prekvitať život,“ znie vízia tohto ambiciózneho historického dokumentu, ktorý podpísalo všetkých 193 partnerov – hlavy štátov, predsedovia vlád a vysokí predstavitelia – v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku. Nikdy predtým si ľudstvo nestanovilo také vznešené ciele o svojej budúcnosti.⁴

Rovnako ako v prípade Všeobecnej deklarácie ľudských práv (1948) alebo Parížskej dohody (2015) však môžeme očakávať, že plnenie týchto cieľov bude zložitú. Napriek tomu by sme to ako kresťania mali oceniť a považovať za pozitívny vývoj. Mali by sme si to vážiť a tieto snahy podľa svojich najlepších schopností a možností podporovať. Tieto ciele udržateľnosti sú v podstate povzbudením pre tých z nás, ktorí chcú bdiť a byť pripravení na Ježišov návrat!

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, ďakujem Ti za to, že jedného dňa znova prídeš, aby si uzdravil to, čo je zničené, a obnovil spravodlivosť. Dovtedy mi pomôž milovať svojich blížnych, prejavovať im osobný záujem a pomáhať im konkrétnymi skutkami. Pomôž mi pozitívne pretvárať tento svet.

CIELE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA

1 KONIEC CHUDOBY	Koniec chudoby	10 MENEJ NEROVNOSTÍ	Menej nerovností
2 KONIEC HLADU	Koniec hladu	11 UDRŽATEĽNÁ MESTA A OBCE	Udržateľné mestá a obce
3 ZDRAVÉ A KVALITNÉ ŽIVOT	Zdravý a kvalitný život	12 ODPOVĚDNÁ SPOTREBA A VÝROBA	Zodpovedná spotreba a výroba
4 KVALITNÉ VZDELÁVANIE	Kvalitné vzdelanie	13 KLIMATICKÁ OPATRENIA	Klimatické opatrenia
5 ROVNOSŤ MUŽOV A ŽIEN	Rovnosť mužov a žien	14 ŽIVOT VE VODE	Život vo vode
6 PITNÁ VODA, KANALIZÁCIA	Pitná voda, kanalizácia	15 ŽIVOT NA SÚŠI	Život na súši
7 DOSTUPNÉ A ČISTÉ ENERGIE	Dostupné a čisté energie	16 MIER, SPRAVODLIVOSŤ A SILNÉ INŠTITÚCIE	Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie
8 DÔSTOJNÁ PRÁCA A EKONOMICKÝ RAST	Dôstojná práca a ekonomický rast	17 PARTNERSTVIE KE SPLENENIE CIEĽOV	Partnerstvo na splnenie cieľov
9 PRIEMYSEL, INOVÁCIA A INFRAŠTRUKTÚRA	Priemysel, inovácia a infraštruktúra		

Zdroj: <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

Pre viac informácií o každom ciele kliknite tu.

bit.ly/WOP22downloads

CIRKEV

Základný text

MATÚŠ 5,13-16

AKO TO VIDÍM JA

ČO PRE VÁS ZNAMENÁ CIRKEV? Je cirkev synonymom slova bohoslužba? Alebo znamená niečo viac? Potrebuje cirkev budovu? Alebo môže existovať bez budovy? Aký zmysel má cirkev? Zodpovedá životu cirkvi našim predstavám o nej?

Táto aktivita nie je o hľadaní ideálnych vzorov alebo teologických právd. Jej cieľom je zistiť, čo pre vás osobne cirkev znamená.

Ak túto úlohu plníte sami, vytlačte si list so 140 hodnotami* a pracujte s ním nasledujúcim spôsobom:

1. Označte desať hodnôt, ktoré považujete v súvislosti s cirkvou za najdôležitejšie.
2. Z desiatich označených hodnôt vyberte tri, ktoré sú pre vás absolútne nevyhnutné.
3. Ak je to možné, zoradte tieto tri základné hodnoty podľa dôležitosti počnúc tou najdôležitejšou.

Ak túto úlohu robíte v skupine, môžete postupovať intuitívnejšou metódou:¹

1. Všetci – okrem moderátora – by mali stáť v kruhu otočení smerom von. Každému dajte pero a 10 malých lepiacich kartičiek na poznámky. (Kartičiek si pripravte viac, aby ste mali rezervu.)
2. Moderátor prečíta každú hodnotu nahlas, aby ju všetci počuli, a nechá krátky čas na rozmyslenie. Potom prečíta ďalšiu hodnotu.
3. Každý účastník sa musí rozhodnúť, či danú hodnotu považuje vzhľadom na cirkev za dôležitú alebo nie. Ak áno, zapíše si ju na kartičku. Každý účastník môže mať v ruke maximálne **tri** hodnoty. Ak si už tri vybral a osloví ho ďalšia, musí pred pridaním novej hodnoty inú odobrať.

Otázky na zamyslenie

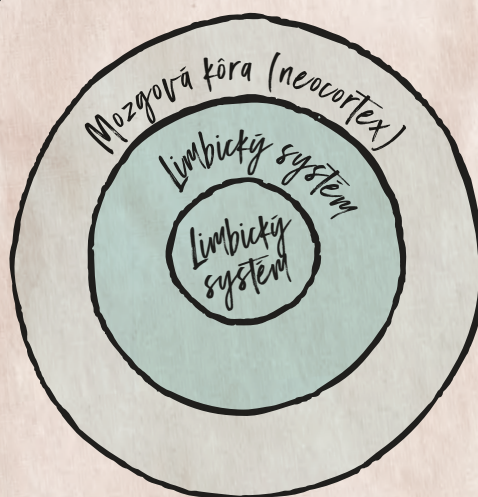
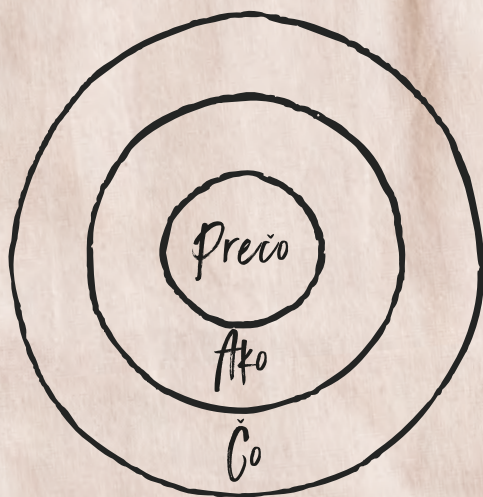
1. Prečo sú pre vás hodnoty, ktoré ste si zvolili, v súvislosti s cirkvou také dôležité?
2. Sú to hodnoty, ktoré si len prajete? Alebo ich v cirkvi skutočne zažívate? Na základe čoho usudzujete, či áno, alebo nie?
3. Ako vy osobne realizujete tieto hodnoty vo svojom živote?
4. Vybral si niekto iný rovnaké hodnoty ako vy?

** Zoznam 140 hodnôt nájdete v dokumentoch na stiahnutie.*

bit.ly/WOP22downloads

ZLATÝ KRUH A ĽUDSKÝ MOZOG

Zdroj: Simon Sinek. Zlatý kruh.
K dispozícii na: <https://simonsinek.com/product/share-the-golden-circle-presenter-slides-and-notes/>

"Ľudia nekupujú to, čo robíte; ľudia kupujú, prečo to robíte."

ZLATÝ KRUH

Jeden z najpôsobivejších TED Talks (prednášky a videá odborníkov z rôznych oblastí – pozn. prekl.), ktorý som v poslednom čase videl, je rozhovor britsko-amerického obchodného konzultanta Simona Sineka o takzvanom Zlatom kruhu. Zlatý kruh podľa neho rozhoduje o tom, prečo niektorí ľudia alebo organizácie dokážu pritiahnúť zákazníkov, zatiaľ čo iným sa to nedarí, aj keď ponúkajú podobné nápady a možno aj lacnejšie produkty. Jeho tézou je, že tí, čo nás inšpirujú, vždy začínajú s argumentom „prečo“.

Zlatý kruh predstavuje tri úrovne, v ktorých komunikujeme, keď hovoríme a premýšľame o tom, čo robíme – či už súkromne alebo v práci:

„Myslím si, že Simon Sinek nás upozorňuje na dôležitý fakt. Musíme definovať naše prečo, či už ako cirkvi alebo skupina mládeže.“

1. Vonkajší kruh: Čo ponúkame? (napr. produkt alebo udalosť)
2. Stredný kruh: Ako sa naša ponuka líši od toho, čo ponúkajú ostatní?
3. Vnútorň kruh: Prečo robíme to, čo robíme?

Sinek poznamenal, že organizácie a ľudia, ktorí inšpirujú a dlhodobo zapájajú druhých, dokážu predovšetkým jasne formulovať, prečo robia to, čo robia. Rozmýšľajú, konajú a komunikujú podľa Zlatého kruhu zvnútra navonok. Podľa Sineka nás nejaká vec alebo myšlienka dokáže nadchnúť, keď sa stotožňujeme s jej *prečo*. Hovorí, že „ľudia nekupujú to, čo robíte; ľudia kupujú, prečo to robíte“.²

Simon Sinek samozrejme nevyvinul tento model primárne pre cirkvi. Ale nemyslite si, že by nám – cirkvi, miestnemu zboru alebo skupine mládeže – tiež prospelo, keby sme si z času na čas položili otázku, prečo existujeme a prečo robíme to, čo robíme? Vedeli by ste teraz vysvetliť, prečo a za akým účelom existuje vaša cirkvi alebo skupina mládeže? Ak áno, vyjadrili by to tak isto aj ostatní?

Myslím si, že Simon Sinek nás upozorňuje na dôležitý fakt. Musíme definovať naše *prečo*, či už ako cirkvi alebo skupina mládeže. Len tak budeme schopní povedať, či to, čo nás motivuje – naše

prečo – je v súlade s tým, *ako* žijeme. Len tak môžeme byť autentickými a nadšenými kresťanmi (alebo cirkvou).³ Len tak budeme schopní odpovedať na otázku, či a do akej miery by udržateľnosť mala zohrávať ústrednú rolu v našom cirkevnom živote.

OBRAZY CIRKVI

To, čo nás okamžite a priamo upozorní na naše *prečo*, sú obrazy. Obrazy nás oslovujú nielen racionálne, ale aj emocionálne a intuitívne – a presne to potrebujeme, ak chceme objaviť naše skutočné *prečo*.⁴

Podľa adventistického teológa Richarda Riceho existujú tri obrazy, ktorými sa dosiaľ charakterizovala naša cirkevná identita: cirkvi ako *armáda*, cirkvi ako *firma* a cirkvi ako *rodina*.

Aj keď nás to možno prekvapí, obraz *cirkvi ako armády* je hlboko zakorenený v histórii Izraela i cirkvi. Jedným z významných starozmluvných príbehov je dobytie Kanaánu. Jednou z najzaujímavejších postáv v histórii Izraela je Dávid, kráľ a bojovník. Apokalyptické knihy Daniel a Zjavenie sú plné bojových scén. Napríklad v Zjavení 19,11–21 sám Ježiš na bielom koni ide v čele nebeských zástupov. Potom je tu známa pasáž o duchovnej

výzbroji (Ef 6, 11. 13–17). Nie div, že cirkev v stredoveku nemala problém presvedčiť mnohých kresťanov, aby sa pripojili ku križiackym výpravám. Aj my adventisti máme tento obraz hlboko zakorenený v našej DNA. Nehovoríme azda o veľkom spore medzi svetlom a tmou?⁵

Obraz *cirkvi ako firmy* vás pravdepodobne prekvapí ešte viac. No tento obraz nachádzame aj v Biblii. Napríklad Izaiáš 5, 1–7 opisuje izraelský ľud ako Božiu vinicu, ktorú vinár vysadil s veľkou láskou a starostlivosťou. Žiaľ, neprinášala žiadne ovocie, preto bola zničená. Takmer polovica Ježišových podobenstiev hovorí o farmároch, obchodníkoch alebo správcoch, s ktorými sa Boh nakoniec účtoval (pozri podobenstvo o hrivnách u Mt 25, 14–30). Preto ma neprekvapuje, že výkon a produktivita zohrávajú dôležitú úlohu aj v našej cirkvi. Čísla sú pre nás často veľmi dôležité (napr. počet krstov, príjem desiatok, návštevnosť

bohoslužieb, počet biblických hodín). Myslíme si, že to je spôsob, ako merať úspech a rast. Na takomto sebavnímaní – za všetko sa budeme zodpovedať Bohu – je v podstate založená súčasná iniciatíva našej svetovej cirkvi nazvaná Total Member Involvement (www.tmi.adventist.org).⁶

Napokon máme obraz *cirkvi ako rodiny*. S týmto obrazom sa pravdepodobne stotožňujeme najviac. Na jednej strane Biblia hovorí o Bohu ako o otcovi a matke (Ž 103, 13; Iz 66, 13), na druhej strane o cirkvi ako o rodine (Lk 8, 19–21; Mk 10, 28–30; Ef 2, 18. 19). Sám Ježiš nás učil modliť sa modlitbu, ktorá sa začína oslovením Boha ako nášho Otca (Mt 6, 9). Pavol píše, že sme boli prijatí do Božej rodiny a Duch Svätý nás uisťuje, že sme Božie deti (Ga 4, 6. 7; Rim 8, 15. 23; 9, 4; Ef 1, 5). Logickým dôsledkom toho, že sme Božie deti, je, že sme si navzájom bratmi a sestrami. Preto sa navzájom oslovujeme ako *bratia a sestry v Kristovi*.⁷

„To, čo nás okamžite a priamo upozorní na naše prečo, sú obrazy. Obrazy nás oslovujú nielen racionálne, ale aj emocionálne a intuitívne.“

„Preto ma to tak vzrušuje. Snívam o cirkvi, ktorá iným nielen káže, ale – podobne ako Ježiš – je taká nadšená Božím kráľovstvom, že sa chce naučiť podľa neho žiť.“

Každý z týchto obrazov sa nachádza v Biblii. Každý z nich zdôrazňuje významný aspekt nášho adventistického chápania cirkvi. Ani jeden by sme nemali prehliadať. Aby sme však mohli jasne formulovať svoje *prečo*, musíme sa rozhodnúť pre hlavnú *metaforu*, ktorá nás definuje ako cirkev a vyjadruje naše poslanie. Máme za Boha bojovať? Máme pre neho pracovať? Alebo máme byť rodinou?

Aj keď ja (rovnako ako Richard Rice) jednoznačne podporujem obraz rodiny, rád by som ho trochu upravil. Cirkev totiž nemá existovať len sama pre seba, ale má byť *rodinou s určitým cieľom*; v tomto prípade *rodinou so spoločenskou zodpovednosťou*. Preto by som pridal k uvedeným trom obrazom ešte ďalší – *cirkev ako soľ, svetlo a list svetu*.

Ako sme povedali, Ježišovým ústredným poslanstvom bolo Božie kráľovstvo (Mt 4,17; Mk 1,15; Lk 4,16–21; Sk 1,3.6; 28,23.31). Len v Novej zmluve je spomenuté 162-krát.⁸ Sám Ježiš stelesňuje Božie kráľovstvo (napr. Mt 11,1–6). Využíva každú príležitosť na to, aby si ľudia uvedomili podstatu Božieho kráľovstva (napr. v Kázaní na hore a tiež v podobenstvách). Dokonca nás učí, aby sme sa za toto kráľovstvo modlili: „Príď kráľovstvo tvoje.“ (Mt 6,10) Ak Ježiš urobil Božie kráľovstvo svojim *prečo*, nedávalo by zmysel, aby jeho nasledovníci robili to isté? Aby sme aj my hlásali blízkosť Božieho kráľovstva? Aby sme sa aj my riadili jeho hodnotami a kedykoľvek a kdekoľvek je to možné, urobili Božie kráľovstvo hmatateľným, aj keď len čiastočne a v obmedzenej miere? To všetko preto, aby sa cirkev stala *soľou* (Mt 5,13), *svetlom* (v. 14–16) a *listom* (2Kor 3,2.3) tomuto svetu.

Preto ma to tak vzrušuje. Snívam o cirkvi, ktorá iným nielen káže, ale – podobne ako Ježiš – je taká nadšená Božím kráľovstvom, že sa chce naučiť podľa neho žiť, aj keby to malo znamenať, že pôjde proti hlavnému spoločenskému prúdu.

Nemyslíte si, že cirkev, ktorej odpoveďou na jej *prečo* je tento cieľ, by za to najdôležitejšie mala považovať starostlivosť o stvorenie, sociálnu spravodlivosť, lásku k bližnému a zodpovednosť voči budúcim generáciám?

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, cirkev bol Tvoj nápad. Vznikla pre dobro tohto sveta. Prosím, pomôž nám zladit' naše *prečo* s Tvojím *prečo*, aby ľudia napriek našim nedokonalostiam mohli medzi nami zažívať Tvoje kráľovstvo.

OTÁZKY

"Vy ste sol' zeme. Ak sol' stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Už nie je na nič súčas, len ju vyhodit' von, aby ľudia po nej šliapali."

(Mt 5,13)

1. Viete, prečo existuje váš zbor? Aké je jeho *prečo*?
2. Dnešná kapitola nám predstavila rôzne obrazy cirkvi. Pozorujete vo svojom zbore správanie alebo aktivity, ktoré zapadajú do niektorého zo spomínaných obrazov cirkvi? Svoju odpoveď vysvetlite.
3. Čo vy osobne považujete za dôvod existencie cirkvi? Prečo patríte do svojho zboru?
4. Je starostlivosť o stvorenie, sociálna spravodlivosť, láska k blížnemu a zodpovednosť voči budúcim generáciám v súlade s vašim chápaním, *prečo* cirkev existuje? Uvedte dôvody svojej odpovede.

.....

ZÁ- ZRAKY

Základný text

JÁN 6,1-15

AKO TO VIDÍM JA

NÁŠ ŽIVOT MÁ VPLYV'

1. Ako ťa ovplyvnili (alebo ovplyvňujú) rôzne oblasti tvojho života? Pri premýšľaní nad odpoveďami použi túto myšlienkovú mapu. (Príklad na inšpiráciu nájdeš v dokumentoch na stiahnutie.)

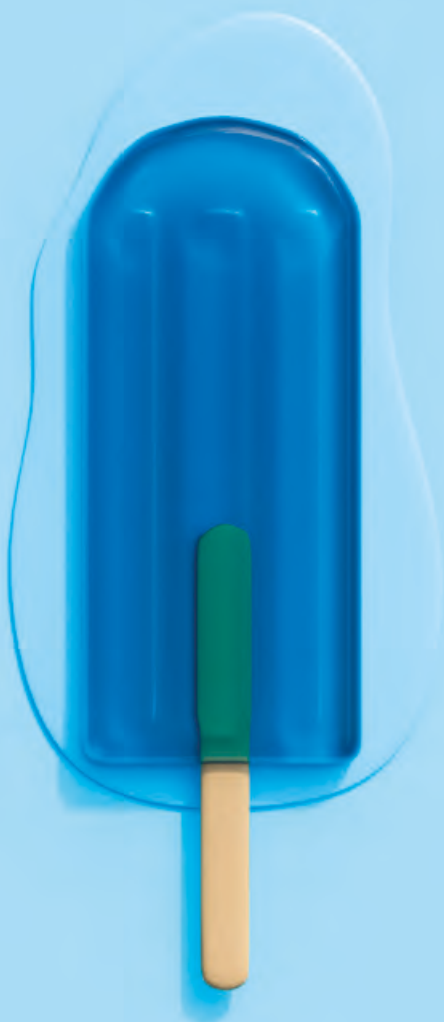
2. Ako si toto ovplyvňovanie pociťoval?
3. Ako si zistil, že nastala nejaká zmena?
4. Prekvapil ťa niektorý postreh z tejto osobnej reflexie?

Ak je to možné, podel sa o svoje skúsenosti s ostatnými.

Poznámka: Tu môžete nájsť ďalšie podnety na zamyslenie.

bit.ly/WOP22downloads

„Organizácie, ktoré pravidelne sledujú stav Zeme, uviedli v posledných rokoch šokujúce správy.“

Oceány ochladzujú atmosféru tak, že absorbujú asi 90% nahromadeného tepla Zeme. To spôsobuje, že voda sa rozpína a hladiny morí stúpajú. Tento jav zhoršuje aj topenie ľadu v polárnych oblastiach. Oceány tiež absorbujú asi 23 % ročných emisií CO₂. To spôsobuje pokles ich hodnoty pH, čo vedie k prekysleniu (acidifikácii) oceánov.²

Dôsledky sú závažné:

- ✓ Otepľovanie a acidifikácia oceánov ohrozujú morský život, najmä koralové útesy, ktoré sú domovom viac ako štvrtiny všetkých morských organizmov.³
- ✓ Stúpajúce hladiny morí ohrozujú pobrežné oblasti.⁴ Stále častejšie dochádza k záplavám dedín i celých miest. Morská voda ničí aj ornú pôdu. V najhoršom prípade je kontaminovaná aj podzemná voda.
- ✓ Na celom svete nemá vyše 800 miliónov ľudí prístup k pitnej vode.⁵ Čím bude klíma teplejšia, tým viac ľudí bude trpieť nedostatkom vody.
- ✓ Častejšie bude dochádzať k extrémnym poveternostným javom, ako sú veľké horúčavy, suchá, búrky a povodne, ktoré môžu následne spôsobiť neúrodu, požiare a hladomor. To môže vyvolať konflikty a donútiť ľudí opustiť svoje domovy.

ŠOKUJÚCE SPRÁVY

Na našej planéte dochádza k vážnym zmenám. Organizácie, ktoré pravidelne sledujú stav Zeme, uviedli v posledných rokoch šokujúce správy.

Klimatické údaje sa zaznamenávajú od roku 1850. V roku 2019 bola globálna priemerná teplota až o 1,1°C vyššia ako pred priemyselnou revolúciou. Rok 2019 nie je ojedinelý prípad. Roky 2015 až 2019 boli zaznamenané ako najteplejšie; od roku 1980 bola každá nasledujúca dekáda teplejšia ako predchádzajúca. Koncentrácia skleníkových plynov v atmosfére bola najvyššia v roku 2018, keď oxid uhličitý dosiahol 147 %, metán 259 % a oxid dusíka 123 % predindustriálnej úrovne.

- ✓ Zmena klímy urýchľuje masívne vymieranie druhov,⁶ pretože mnoho rastlín a živočíchov môže prežiť iba v určitom teplotnom rozmedzí.
- ✓ A nakoniec, je veľmi pravdepodobné, že klíma sa výrazne zhorší, keď budú prekročené takzvané body zvratu.⁷ Patrí medzi ne vymieranie koralov, topenie polárneho ľadu, roztápanie permafrostu a zánik amazonského dažďového pralesa.⁸ Toto nastane, ak sa nám nepodarí obmedziť globálne otepľovanie na 1,5 °C. Ak budeme pokračovať rovnakým tempom ako doteraz, teplota do konca storočia vzrastie o 3 až 5 °C.⁹

Naša planéta nie je v poriadku, ale stále existuje *nádej*. Petteri Taalas, generálny tajomník Svetovej meteorologickej organizácie, opisuje našu veľmi zvláštnu pozíciu takto: „Sme prvou generáciou, ktorá veľmi dobre rozumie, čo je to zmena klímy, a poslednou generáciou, ktorá s tým môže niečo urobiť.“¹⁰

TVÁROU V TVÁR GOLIÁŠOVI

Často sa rozprávam s adventistami o stave našej planéty. V snahe motivovať ich k tomu, aby pre jej ochranu urobili viac – okrem otázky, či je to vôbec naša zodpovednosť –, sa často stretávam s komentárom: „Nie je v mojich silách urobiť nič, čo by situáciu skutočne zmenilo.“

Vzhľadom na obrovské hrozby, ktorým čelíme, z *ľudskej* perspektívy dokážem takýto argument pochopiť. Rozhodne si však nemyslím, že zodpovedá postoj *veriacého človeka*. Zdôvodním to troma nasledujúcimi myšlienkami:

1. *Verím, že je Božou vôľou, aby sme sa usilovali o zachovanie tejto planéty* (pozri kapitolu 1). Je to Božie stvorenie, ktoré Boh miluje. Zveril nám ju do starostlivosti (1Moj 2,15). Sám sa o ňu nikdy neprestal starať a stále znova ju obnovuje (Ž 104,30). Božou vôľou je, aby bolo vykúpené *celé* stvorenie (Rim 8,20.21; Kol 1,15–20). Ak je to Jeho vôľa, nemalo by sa to stať aj súčasťou môjho života ako Ježišovho učeníka?
2. *Som zodpovedný za svoje skutky a konanie, nie za výsledky*. Určité správanie alebo konanie môžeme eticky zhodnotiť niekoľkými spôsobmi. V našom kontexte existujú predovšetkým dve rôzne perspektívy. Prvá sa sústreďuje na výsledky, na úspech akcie. Túto etickú perspektívu nazývame *utilitarizmus*.

„Sme prvou generáciou, ktorá veľmi dobre rozumie, čo je to zmena klímy, a poslednou generáciou, ktorá s tým môže niečo urobiť.“

Druhou etickou perspektívou je pohľad Immanuela Kanta. Podľa neho dobrý skutok nezávisí od výsledkov, ale od vôle a motivácie. Dobrý skutok sa teda riadi vzorcom: „Konajte iba podľa zásady, ktorú by ste zvolili za univerzálny zákon.“ Táto axióma je známa ako *kategorický imperatív*.

Samozrejme chápem, že sami seba sa pýtame, čo sa zmení *globálne*, ak sa niečoho *osobne vzdám*. Zvlášť ak si všimneme, že ľudia okolo nás tiež nič nerobia. Dôležité rozhodnutia v živote by však nemali stáť na tom, čo robia ostatní. Namiesto toho by sme mali mať odvahu urobiť niečo jednoducho preto, že je to správne – najmä ak sme presvedčení, že je to v súlade s Božou vôľou.

Mimochodom, robíme to tak celkom často. Odovzdávame desiatky, aj keď niekedy presne nevieme, ako ten mesiac vystačíme s peniazmi. Zachovávame sobotu napriek tomu, že s tým prichádzajú problémy. Veríme v stvorenie, hoci prevládajúcim vedeckým modelom je evolúcia.

To všetko robíme preto, že veríme, že je to v súlade s Božou vôľou, a preto je to správne – aj keď to znamená ísť proti prúdu a aj keď je veľmi pravdepodobné, že to nebude mať žiadny vplyv na národnej úrovni, nie to ešte globálne. Tak prečo sa teda máme snažiť, aby náš osobný a cirkevný život bol udržateľnejší, ak vieme, že náš súčasný životný štýl vykorisťuje ľudí a planétu?

3. *Verím, že keď ľudia urobia krok viery a dôverujú Bohu, Boh premení malé veci na veľké a stanú sa zázrakami.* Adventistický autor Jon Paulien ma pred rokmi upozornil na dôležitý biblický princíp: V Jánovom evanjeliu sú zázraky vždy výsledkom spolupráce človeka s Bohom.¹¹ Na svadbe v Káne by nebolo víno, keby služobníci najprv nenaplnili pripravené nádoby vodou až po okraj (Jn 2,7). Chromý muž pri rybníku Betesda bol chorý 38 rokov, nedokázal sa ani postaviť (Jn 5,5). No keď mu Ježiš povedal: „Vstaň a chod!“, pred všetkými vstal a vzal svoje lôžko. Vďaka piatim bochníkom chleba a dvom rybám malého chlapca (Jn 6,9) bolo nasýtených vyše 5 000 ľudí. Ježiš uzdravil muža, ktorý sa narodil slepý, tak, že mu dal na oči blato a potom ho požiadal, aby sa šiel umyť do rybníka Siloe. Až potom bol uzdravený (Jn 9,7).

Zázraky sú teda výsledkom *spolupráce človeka s Bohom*. Pre mňa to znamená, že ako veriaci by sme mali vždy veriť, že Boh urobí veľké veci aj z tých najmenších, ktorými k tomu prispejeme. Tak je obor menom Goliáš porazený prakom

„Pre mňa to znamená, že ako veriaci by sme mali vždy veriť, že Boh urobí veľké veci aj z tých najmenších, ktorými k tomu prispejeme.“

„Možno, že už zajtra nastane súdny deň. Až potom, nie skôr, budeme môcť s ľahkosťou odložiť svoju prácu pre lepšiu budúcnosť.“

a piatimi malými kamienkami. Alebo dievča v školskom veku urobí zmenu klímy témou svetovej politiky tým, že vytrvalo protestuje pred parlamentom.

Z týchto dôvodov je pre mňa ťažké pochopiť, že niektorí Ježišovi nasledovníci sa jednoducho vzdajú, namiesto toho aby čelili obrovským výzvam našej doby – Goliášom v našom okolí –, ba ani sa len nepripoja k existujúcim iniciatívam.

Nádej môžeme nájsť v slovách iného brata, bojovníka v odboji, ktorý uprostred krutej druhej svetovej vojny napísal v nacistickom väzení nasledujúce riadky:

„Optimizmus vo svojej podstate nie je spôsob, ako sa pozeráť na súčasnú situáciu. Je to sila života a nádeje, keď ostatní rezignujú; moc držať hlavu vztýčenú, keď sa zdá, že všetko vyšlo navivoč; moc tolerovať neúspechy; moc, ktorá nikdy nepreneháva budúcnosť oponentovi, ale robí si na ňu nárok. Iste, existuje hlúpy, zbabelý optimizmus, ktorému sa máme brániť. Nikto by však nemal pohrdáť optimizmom ako vôľou do budúcnosti, hoci sa často mylí. Je to prejav zdravého života, ktorým sa chorí neodvažujú

nakaziť. Sú ľudia, ktorí si myslia, že je to povrchné, a kresťania, podľa ktorých je bezbožné dúfať v lepšiu budúcnosť tu na Zemi a pripravovať sa na ňu. Veria v chaos, neporiadok a katastrofu, ktorú vidia v tom, čo sa teraz deje. Sťahujú sa v rezignácii alebo v zbožnom úteku zo sveta, zo zodpovednosti za trvalý život, za nové budovanie, za budúce generácie. Možno, že už zajtra nastane súdny deň. Až potom, nie skôr, budeme môcť s ľahkosťou odložiť svoju prácu pre lepšiu budúcnosť.“ (Dietrich Bonhoeffer)¹²

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, ako ľudia stojíme na križovatke. Máme príležitosť zachrániť Tvoje stvorenie a budúce generácie pred veľkými, nevratnými škodami. Prosím, daj nám odhodlanie a odvahu čeliť tomuto obrovskému „Goliášovi“.

OTÁZKY

„Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby; ale čo je to pre toľkých?“ (Jn 6,9)

1. Zažili ste niekedy zázrak? Aký?
2. „Zázraky sú výsledkom spolupráce človeka s Bohom.“ Aký z toho máte pocit? Tušíte, prečo sa Boh rozhodol konať takýmto spôsobom?
3. Ktoré etické rozhodnutia ste v minulosti urobili pod vplyvom utilitarizmu? Ktoré na základe kategorického imperatívu? Rozhodli by ste sa dnes inak? Vysvetlite ako a prečo.
4. Kde prejavujete optimizmus ako Dietrich Bonhoeffer?
5. Čo je vašimi „piatimi chlebmami a dvoma rybami“ v boji proti zmene klímy?

Grid of dots for writing.

ZMENA

Základný text

NEHEMIÁŠ 1 A 2

18:00

Bert Seefeldt

Online

< Chats

AKO TO VIDÍM JA

Ahoj! Volám sa Sayei Méndez. Mám 22 rokov a žijem v Španielsku. Práve som ukončil štúdium prírodných vied a teším sa, že budem pracovať ako stredoškolská učiteľka biológie. S nadšením sa zapájam do pathfinderských a mládežníckych aktivít v našom zbore. Mojm koníčkom je ochrana životného prostredia a problematika sociálnej starostlivosti. Dnes sa o tom spolu porozprávame.

Akým spôsobom si sa zapájala alebo sa zapájaš do pomoci spoločnosti?

Ako skupinka, ktorá sa spolu stretáva a študuje Bibliu, sme chodili každú sobotu popoludní do mesta a rozdávali jedlo bezdomovcom. Bola to jedna z aktivít, ktorej sme sa venovali celý rok. Rozprávali sme sa s nimi a počúvali ich príbehy. Priniesli sme im oblečenie a prikrývky alebo sme im pomohli vybaviť potrebné doklady, žiadosti či iné úradné dokumenty. Teraz pracujem ako dobrovoľníčka pre našu organizáciu ADRA. Každý deň dobrovoľníci vyzdvihnú potraviny zo supermarketov a odnesú ich na dohodnuté miesto. Pracovníci mestskej správy ich potom roznášajú ľuďom, ktorí majú finančné problémy. Obvykle sa tomu venujem v utorok, pretože utorok má na starosti mládež nášho zboru. Je fajn, že nám pomáhajú aj ľudia mimo cirkvi. Spoločne zachránime tony jedla, ktoré by inak skončili v kontajneroch s odpadkami. Príležitostne tiež pomáhám s upratovaním verejných priestorov, v útulkoch pre zvieratá a pri organizovaní akcií rôznych mimovládnych organizácií.

Prečo to robíš?

Verím, že každá ľudská bytosť, každé zviera a rastlina, každá hora... je Božie stvorenie. Verím, že sme povolaní starať sa o celé stvorenstvo. Viem, že jeden človek nemôže zmeniť svet, ale videla som, ako jeden človek môže zmeniť život mnohých ľudí! Všetci sme povolaní pomáhať druhým v núdzi a žiť udržateľným životným štýlom, aby ľudia v budúcnosti mali rovnaké príležitosti ako my.

Čo si sa zo svojej skúsenosti naučila?

Predovšetkým som si uvedomila súčasné problémy nášho sveta, ako je migrácia zapríčinená vojnami, zmena klímy spôsobená našim životným štýlom, vymieranie zvierat v dôsledku nášho sebeckta, odlesňovanie... Dozvedela som sa, že existuje mnoho mimovládnych organizácií, dobrovoľníckych projektov, protestných hnutí i jednotlivcov, ktorým tieto problémy nie sú ľahostajné. Môžeme sa od nich veľa naučiť. Zistila som, že život v našom okolí sa mení, ak sa rozhodneme dlhodobo sa zaviazat k určitej prospešnej činnosti. Keď sa budeme usilovať o udržateľnejší životný štýl, môžeme ovplyvniť život na našej planéte i život iných ľudí.

Otázky na zamyslenie

- ✓ S čím sa zo Sayeina príbehu stotožňuješ? Čo sa ti naopak zdá zvláštne?
- ✓ Zapájaš sa do podobných aktivít? Aká je tvoja skúsenosť?
- ✓ Do akej miery sú láska, starostlivosť, ochrana životného prostredia a dobré životné podmienky zvierat súčasťou tvojej skúsenosti ako Ježišovho učeníka?
- ✓ Čo by ti pomohlo viac sa zapájať do takýchto aktivít?

UDRŽATEĽNÁ SPOLOČNOSŤ JE MOŽNÁ

Aby mohla nastať nejaká zmena, potrebujeme si vytvoriť predstavu, ako by to mohlo byť inak. Potrebujeme poznať cieľ, ktorý chceme dosiahnuť, aby sme nadchli seba aj iných. Nestačí byť jednoducho proti niečomu. Aby sme boli konštruktívni, musíme navrhnúť alternatívnu budúcnosť. Našťastie už existujú dobré modely na budovanie udržateľnej spoločnosti. Veľmi populárnym (a novým) udržateľným ekonomickým modelom je napríklad model „ekonomika šišky“, ktorý vyvinula ekonómka Kate Raworthová.

Na rozdiel od bežného ekonomického uvažovania tento model funguje v rámci planetárnych hraníc (pozri vonkajší kruh). Hovorili sme o nich už v 1. kapitole. Vieme, že by sme ich nemali prekračovať. Ekonomika šišky zároveň zaisťuje, že *každá* ľudská bytosť na tejto planéte môže žiť dôstojným životom (pozri vnútorný kruh). Takto vyzerá ekonomika, ktorá zachováva tvorivý priestor a vyvíja úsilie o spravodlivosť. Bezpečný a spravodlivý priestor vytvoríme iba tak, že prijmeme limity našej planéty a zaisťujeme, aby boli pokryté základné potreby všetkých (nás, našich detí a našich blížnych). Je to niečo, čo si prajeme nielen my, ale aj Boh.

AKO ZREALIZOVAŤ NAŠE VÍZIE

Vyrovnať sa s takou náročnou víziou nie je ľahké. Vyžaduje si to veľa odhodlania, nádeje, viery (pozri 6. kapitola), odvahy a šikovnosti. Tieto povahové rysy mi pripomínajú Nehemiáša.

Nehemiáš bol čašník na dvore perzského kráľa Artaxerxa I. Podobne ako mnohí jeho izraelskí súčasníci, aj on sa narodil počas vyhnanstva v Babylone. Niektorí jeho krajanovia sa už vrátili domov, ale Nehemiáš v Izraeli nikdy nebol. Napriek tomu sa zaujímal o život svojich súkmeňovcov doma aj v hlavnom meste Jeruzaleme. Keď sa dozvedel, že sa nachádzajú vo veľkej tiesni a že mestské hradby Jeruzalema sú stále v rozvalinách, niekoľko dní smútil, plakal, modlil sa a postil (Neh 1,3-4). Potom začal konať. Nabral odvalu a samotného kráľa požiadal, aby ho vyslal do Jeruzalema s poverením znovu vybudovať mesto. Perzský kráľ s tým prekvapivo súhlasil a vyslal Nehemiáša (čašníka!) na misiu do Izraela. Kráľ Artaxerxes dokonca vystavil Nehemiášovi potrebné dokumenty na cestu a objednávku na stavebný materiál, ktorý bude potrebovať (Neh 2,1-8).

V Jeruzaleme sa Nehemiáš stretol nielen s prijatím a podporou, ale aj s odporom. Aj keď tam prežil ťažké chvíle, mestské hradby napokon dostaval. Jeho vízia sa stala skutočnosťou, pretože:

- / neprehliadal existujúcu potrebu;
- / vedel, že krivdy sú proti Božej vôli;
- / mal odvalu požiadat' o pomoc druhých, najmä tých, ktorí zastávali zodpovedné postavenie;
- / nenechal sa odradiť opozíciou.

Som presvedčený, že tieto postoje povedú k zmene aj dnes, najmä v našom povolaní starať sa o stvorenie a vytvárať spravodlivejší svet.

„bez legislatívnych zmien sa udržateľný spôsob života bude podobat' tlačeniu ťažkej gule do kopca.“

BUĎ TVORCOM, NIE SPOTREBITEĽOM

To, čo som sa naučil – pokiaľ ide o môj záväzok žiť podľa zásad udržateľnosti – a čo som znovu objavil u Nehemiáša, je *zásada požiadať o pomoc iných, najmä tých, ktorí zastávajú zodpovedné funkcie*.

Ak chceme inšpirovať iných, aby prijali alternatívny životný štýl, musíme sa najprv sami naučiť nakupovať, cestovať, jesť a žiť s ohľadom na udržateľný rozvoj našej planéty. Potrebujeme sa stať zmenou, ktorú chceme vidieť okolo seba. Naše osobné zmeny správania však majú veľmi obmedzený účinok. Samy osebe nestačia na to, aby spôsobili posun, ktorý ako spoločnosť potrebujeme – napríklad smerom k ekonomike šišky alebo dokonca k obmedzeniu globálneho otepľovania na maximálne 1,5 °C.

Podobne ako Nehemiáš musíme byť tvorcami, nie spotrebiteľmi. Musíme sa snažiť vytvoriť štruktúry, ktoré nám umožnia realizovať našu víziu; štruktúry, ktoré nám a ľuďom okolo nás umožnia žiť udržateľnejším spôsobom. Musíme sa odvážiť urobiť ďalší krok a osloviť tých, ktorí sú na zodpovedných miestach a môžu vyvolať štruktúrnu zmenu. Pretože bez legislatívnych zmien sa udržateľný spôsob života bude podobat' tlačeniu ťažkej gule do kopca.

NÁZORNÝ PRÍKLAD: SOBOTA, UDRŽATEĽNÁ ŠTRUKTÚRA

V sobote nachádzame udržateľnú štruktúru, ktorú nám Boh dal a ktorá si jasne kladie za cieľ vytvoriť bezpečný a spravodlivý priestor pre každého.

Po prvé, máme týždennú sobotu. Boh ju stvoril ako opakujúci sa rituál, ktorý nám každý týždeň pripomína niekoľko základných bodov našej viery. Pripomína nám, že tento svet je jeho stvorením (2Moj 20,8–11), že v tento deň sme oslobodení od všetkej práce a pachtenia (5Moj 5,12–15) a že nemáme len sami zachovávať sobotný odpočinok, ale máme sa oň deliť so všetkými našimi blížnymi.

Aj samotná Zem si má každý siedmy rok odpočinúť (3Moj 25,1–7). V tomto roku sa pôda nemá obrábať. Krajina má *odpočívať*. To, čo v tomto roku vyrastie na poli, nemá zozbierať majiteľ, ale má slúžiť na nasýtenie všetkých ľudí a zvierat.

Po sedemkrát sa opakujúcich siedmich rokoch (7x7), to znamená po siedmich rokoch odpočinku, prichádza päťdesiaty jubilejný rok (3Moj 25,8–10). V tomto roku má byť bohatstvo rovnomerne prerozdelené medzi všetkých, aby sa každý vrátil k svojmu pôvodnému vlastníctvu, k svojej pôde, k svojmu živobytiu. Je to

rok, v ktorom sú všetkým dlžníkom odpustené ich dlhy a môžu sa vrátiť k svojej rodine.

Týždennou sobotou, rokom odpočinku a jubilejným rokom Boh odovzdal Izraelitom jasnú štruktúru, ktorá im mala pomôcť vytvoriť bezpečný a spravodlivý životný priestor pre ľudí, zvieratá i krajinu. A nejde len o starozmluvnú nostalgiu. Ježiš dal jasne najavo, že to platí aj pre nás, keď povedal, že Jeho poslaním na zemi je vyhlásiť „milostivý rok Pána“ (Lk 4,16–21).

VYTVÁRANIE UDRŽATEĽNÝCH ŠTRUKTÚR

Zmeny môžeme začať robiť tak, že zavedieme to, čo nemecká mimovládna organizácia Germanwatch nazýva *akcie odtláčkov rúk*. Ide o akcie zamerané na zmenu existujúcich rámcov a štruktúr s cieľom uľahčiť udržateľnejší životný štýl nielen pre nás, ale aj pre iných. Uvádžam niekoľko príkladov:²

- ✓ Je skvelé, ak jete sezónne, regionálne, organické, vegetariánske alebo vegánske jedlá. Vďaka tomu ste šetrnejší voči klíme a je to aj zdravšie. Oveľa väčší vplyv na klímu, pôdu, dobré životné podmienky zvierat a biodiverzitu však budete mať, ak budete presadzovať tieto udržateľné kritériá ako štandard pre jedáleň vašej školy/univerzity, zborové pohostenia alebo aj mládežnícke akcie.
- ✓ Mnoho ľudí sa odcudzilo prírode, najmä v mestách. Ak chcete byť bližšie k prírode a jej cyklom a vypestovať si svoje ovocie a zeleninu, skúste si založiť záhradu, ktorá bude v súlade

"Zmeny môžeme začať robiť tak, že zavedieme to, čo nemecká mimovládna organizácia Germanwatch nazýva akcie odtláčkov rúk."

„Každý Európan vlastní priemerne asi 10 000 vecí. Naozaj to všetko potrebujeme?“

s prírodou (napr. v škole alebo pri zbore). Posilní to nielen vaše spojenie s prírodou, ale prospeje to aj ostatným ľuďom, ktorí do toho pôjdu s vami, ba aj tým, ktorí prídu po vás.

- ✓ Každý Európan vlastní priemerne asi 10 000 vecí. Naozaj to všetko potrebujeme? Existujú veci, ktoré používame len zriedka, napr. vrtačky, vaflovače, krovínorezy alebo kosačky na trávnu. Čo tak dohodnúť sa so susedmi na ulici alebo v zbore, aby boli niektoré veci spoločným vlastníctvom? Tým by sme sa vyhli tomu, že by si každý musel kúpiť všetko nové. Existujú aj požičovne a zmenárne vecí, verejné knižnice, krajčírskedielne a pod., ktoré ukazujú, ako môže požičiavanie a opravy vecí fungovať. Jediné, čo pre tieto iniciatívy potrebujete, sú nízkonákladové priestory a vhodná infraštruktúra. Nebolo by užitočné, keby váš zbor ponúkol niečo podobné ľuďom v okolí?³
- ✓ Všetci vieme, aká zaťažujúca je letecká doprava pre klímu. Málokto na to myslí pri svojich plánoch na dovolenku. A pritom v mnohých prípadoch existujú dobré alternatívy a lákavé destinácie, do ktorých sa môžeme dostať inými dopravnými prostriedkami. Vo svojej škole/univerzite/skupine mládeže/práci/cirkvi by ste mohli presadzovať to, aby sa v záujme ochrany klímy ľudia radšej vyhli leteckej doprave a použili ju výnimočne pod podmienkou, že emisie CO₂ budú nejakým spôsobom kompenzované.⁴

ZMEŇTE SVOJ SVET

Ak chceme žiť v udržateľnejšom svete, vo všetkých svojich rozhodnutiach sa musíme riadiť princípmi udržateľného životného štýlu. Naše dosiaľ skôr ojedinelé aktivity presadzujúce udržateľnosť by sa mali stať pevnou súčasťou a štruktúrou nášho života.⁵

Kým bude zdanlivo drahšie – žiaľ, spoločenské a ekologické škody obvykle neberieme do úvahy –, komplikovanejšie, menej spoločensky akceptované a v niektorých prípadoch ťažko uskutočniteľné žiť udržateľným spôsobom, udržateľné správanie sa medzi populáciou nerozšíri. To znamená, že nemôžeme čakať, že sa stane štandardom. Napriek tomu sa o to musíme pokúsiť, ak chceme, aby čo najviac ľudí konalo a žilo tak, že budú brať ohľad na životné prostredie i seba navzájom.

Ste pripravení byť súčasťou tejto zmeny?

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, často sú to existujúce pevné štruktúry, ktoré bránia mne aj druhým konať dobro. Daj mi múdrosť, aby som ich odhalil a pretváral tak, aby mohli čo najviac ľudí inšpirovať k ochrane Tvojho stvorenia a k spravodlivému životu.

OTÁZKY

"Keď som počul tie slová, sadol som si, plakal som a smútil niekoľko dní. Postil som sa a modlil pred Bohom nebies... Ach, Pane, nech tvoje ucho pozorne vypočuje modlitbu tvojho služobníka a modlitbu tvojich služobníkov, ktorí sa ochotne boja tvojho mena. Dopraj dnes úspech svojmu služobníkovi a daj, aby našiel zľutovanie u tohto muža. Bol som totiž kráľovým hlavným čašníkom." (Neh 1,4.11)

1. Keď sa Nehemiáš dopyčul, aká situácia je v Jeruzaleme, celé dni smútil, plakal, postil sa a modlil (Neh 1,3.4). Boli vo vašom živote situácie, keď ste sa cítili podobne? O aké situácie šlo?
2. Nehemiáš sa rozhodol konať, preto hľadal podporu u perzského kráľa. Požiadali ste niekedy tých, ktorí sú pri moci, o podporu? Prečo? Aká bola vaša skúsenosť?
3. Premýšľali ste niekedy o sobote ako o udržateľnej štruktúre? Ako spomínané pojmy – stvorenie, oslobodenie, týždenná sobota, rok odpočinku a jubilejný rok – realizujete vo svojom živote?

.....

SVETLO

Základný text

MATÚŠ 5,1-16

AKO TO VIDÍM JA**NOVÝ POHĽAD NA MISIU**

Dave Bookless, teológ a spoluzakladateľ kresťanskej ekologickej organizácie *A Rocha*, vo svojej knihe *Planetwise* tvrdí, že naše misijné poslanie sa netýka len ľudí, ale súvisí aj s obnovou všetkých vecí v Kristovi.¹ Odkazuje pritom na „päť charakteristických črt misie“.²

Čo si vlastne predstavujeme pod pojmom misia? Vyznačte, do akej miery súhlasíte s každým vyhlásením o misijnom poslaní.

Poslaním cirkvi je poslanie Kristovo:

1. hlásať radostnú zvesť o Božom kráľovstve;
2. učiť, krstiť a vychovávať nových veriacich;
3. s láskou reagovať na potreby ľudí a naplňovať ich;
4. meniť nespravodlivé štruktúry spoločnosti, byť proti násiliu akéhokoľvek druhu, usilovať sa o mier a zmierenie;
5. chrániť stvorenie, udržiavať a obnovovať život na zemi.

Otázky na zamyslenie

- / Čo si myslíte o takomto chápaní misie?
- / Do akej miery sa takéto chápanie poslanca líši od vášho chápania?
- / Viete, ako si predstavuje misiu váš zbor?
- / Zvyčajne citujeme Ježišovo Veľké poverenie podľa Matúšovho evanjelia (pozri Mt 28,18–20). Zmenilo by sa niečo, keby sme sa viac zamerali na slová z Markovho evanjelia: „Povedal im: ‚Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému tvorstvu [kozmos]‘“ (Mk 16,15)?
- / Ako si predstavujete cirkev, ktorá skutočne stelesňuje týchto päť charakteristík misie?
- / Bola by taká cirkev pre vás a vašich priateľov príťažlivá?

„ZÁCHRANNÝ ČLN“ ALEBO „ORGANIZÁCIA, KTORÁ POMÁHA“?

Téma misie vyvoláva veľa otázok, na ktoré potrebujeme hľadať odpovede. Čo je našim poslaním? Kde sa začína misia? Kde končí? Kedy budeme úspešní? Sme povinní zaoberať sa ňou?

V roku 1980 vydal teológ David J. Bosch knihu, v ktorej postavil do protikladu dva hlavné pohľady na misiu. Použil v nej niekoľko jednoduchých metafor, pretože chcel, aby tomu všetci jasne porozumeli.

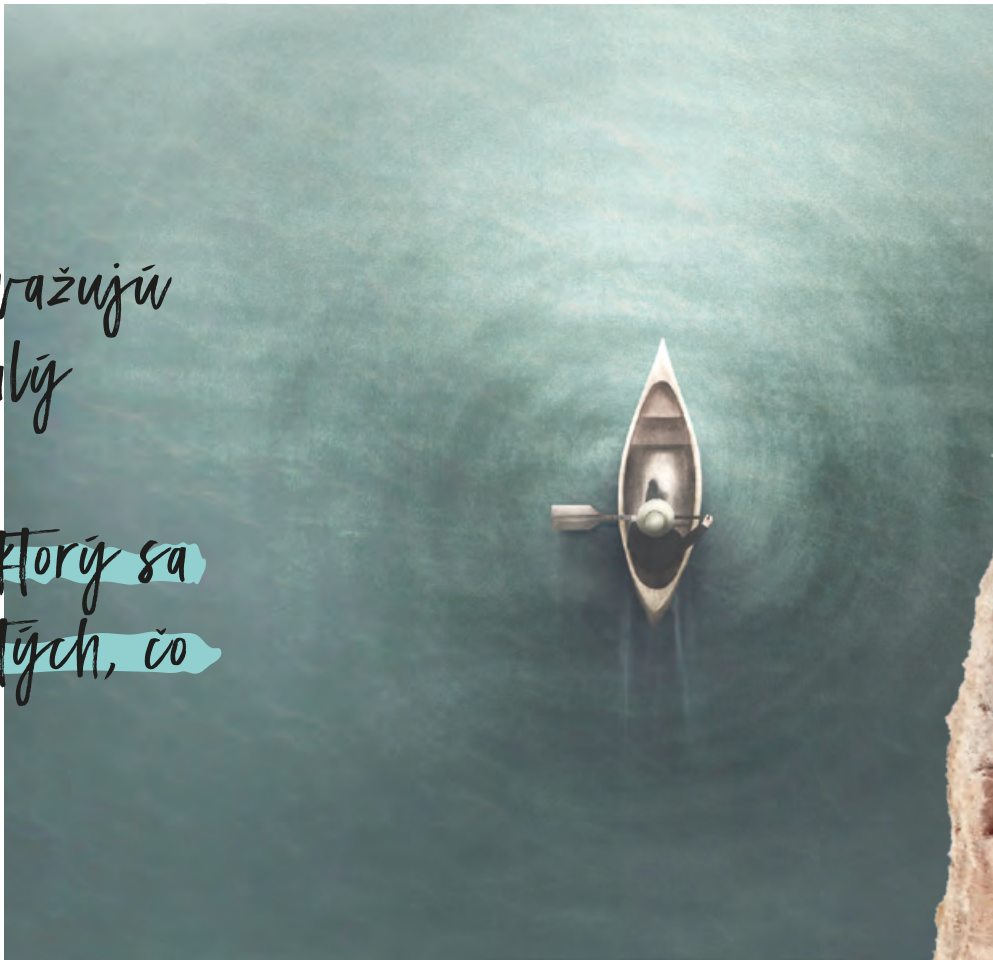
Podľa Boscha niektorí ľudia považujú zbor/cirkev za „malý záchranný čl na rozbúrenom mori, ktorý sa snaží zachraňovať tých, čo prežili. Vytiahnu ich do nepohodlného záchranného člna a v ňom sa potom držia pokope zo strachu, aby veľké vlny čln neprevrátili.“ Ich jedinou úlohou je zachraňovať ďalších živých a čakať na luxusný parník, ktorý ich jedného dňa odvezie do bezpečného prístavu.³ V tomto modeli sa poslanie rovná evanjelizácii, pretože jediná vec, na ktorej záleží, je získať ľudí pre Ježiša.⁴ Spoločenská zodpovednosť sa tu nerieši, pretože Ježiš čoskoro príde... a spoločnosť je tak či tak odsúdená na zánik.

Podľa iných poslanie znamená byť na svete Božími spolupracovníkmi. Byť „obhajcami sveta“. „Vniesť budúcnosť do prítomnosti ako výbušnú silu.“⁵ V tomto pohľade sa spasenie neobmedzuje len na obnovenie vzťahu s Bohom. Ide aj o oslobodenie ľudí v osobnom i spoločenskom živote. Inými slovami, ide o uvedenie šalomu do celého ich života. Bosch, žiaľ, neponúka metaforu pre tento druhý prístup. Zdá sa mi však, že veľmi výstižný je obraz organizácie, ktorá pomáha. Sociálna kritika a sociálna reforma sú totiž dôležité prvky poslanca v tomto myšlienkovom modeli.⁶

„Téma misie vyvoláva veľa otázok, na ktoré potrebujeme hľadať odpovede. Čo je našim poslaním? Kde sa začína misia? Kde končí? Kedy budeme úspešní? Sme povinní zaoberať sa ňou?“

„Niektorí ľudia považujú zbor/cirkev za ‚malý záchranný čln na rozbúrenom mori, ktorý sa snaží zachraňovať tých, čo prežili.‘“

Na základe osobnej skúsenosti v našej cirkvi – a to nielen na miestnej, ale aj na národnej a medzinárodnej úrovni – som pochopil, že naša cirkev inklinuje k modelu záchraného člna. Všeobecne nám vyhovuje, že zodpovednosť za pomoc spoločnosti sa preniesla na organizáciu ADRA. Som však presvedčený, že tento jednostranný misijný prístup nás okráda o značnú mieru účinnosti nášho evanjelizačného pôsobenia. Existujú totiž dobré dôvody – teologické, aj spoločenské – na to, aby aj cirkev bola organizáciou, ktorá pomáha.

DOBRE SKUTKY

Ježiš nazýva svojich nasledovníkov soľou zeme a svetlom sveta. Nabáda ich, aby nechali svoje svetlo žiariť pred ľuďmi, aby ľudia videli ich dobré skutky a oslavovali Otca v nebesiach (Mt 5,13–16).

Mnohých z nás už unavujú slová o skutkoch (o dobrých skutkoch). O tejto téme sa v cirkevných kruhoch často hovorí. Niektorí sú natoľko opatrní, aby sa nechytli do pasce spasenia zo

skutkov, že sú doslova alergickí na akúkoľvek radu, ktorá sa týka ich správania voči iným. Ďalší radi citujú Jakuba (pozri Jk 2,26) a tvrdia, že naša viera je vstupenkou do neba iba vtedy, ak sa osvedčí skutkami.

Podľa Matúša 5,16 skutky nemajú nič spoločné so spasením, ale s evanjelizáciou. Spasenie stále zostáva darom od Boha (*sola gratia*, pozri 2. kapitola). Ježiš tu jasne hovorí, že naše dobré skutky, nie naše dobré slová, motivujú našich blízkych *chváliť Boha*. Čo keď naše činy hovoria hlasnejšie ako naše slová? Čo ak vieru prejavíme lepšie, keď o nej nielen hovoríme, ale ju aj prežívame? Mojžiš sa snažil vstúpiť tento princíp izraelskému ľudu (pozri 5Moj 6). Tento postup platí aj v práci s dnešnou mládežou: „Mladý človek dnes nechce len počuť, čo hovoríte; potrebuje vidieť, že touto cestou aj kráčate.“⁷

Čo má Ježiš na mysli, keď hovorí o dobrých skutkoch? Každý z nás má o tom, čo to znamená, pravdepodobne vlastnú predstavu. Aby sme lepšie pochopili, čo tým Ježiš (alebo Matúš ako autor textu) myslel, rád by som sa s vami pozrel na kontext textu.

"Ježišovým ústredným
posolstvom bolo blížiac
sa Božie kráľovstvo.."

Ježišovým ústredným posolstvom bolo blížiac sa Božie kráľovstvo. Matúš hovorí, že Ježiš začal svoju službu slovami: „Odvtedy začal Ježiš hlásať: Kajajte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“ (Mt 4,17)⁸

Hneď v ďalšej kapitole Ježiš učí svojich nasledovníkov v Kázaní na vrchu. Začína blahoslavenstvami (Mt 5,3–12), ktorými chce načrtnúť povahové rysy človeka aktívne hľadajúceho Božie kráľovstvo. Teológ Bernhard Ott sugestívne opisuje takého človeka ako niekoho, kto „tancuje podľa hudby nebeského kráľovstva“. Jeho charakterové rysy sumarizuje nasledovne:⁹

- ✓ *Pokora.* Znamená priznanie, že sme úplne závislí od svojho Stvoriteľa a potrebujeme ho.
- ✓ *Súcit.* Nielen ako spontánny pocit, ale ako vnútorný postoj, ktorý vyjadruje hlboký záujem o problémy vo svete.
- ✓ *Nenásilie.* Presadzuje sa nie jemnosťou či pasivitou, ale naopak veľkou vnútornou silou.¹⁰
- ✓ *Túžba po spravodlivosti.* Túžba po zmene a obnove (ktorá je vyjadrená v nasledujúcich charakterových rysoch).
- ✓ *Milosrdenstvo.* Konať v mene spravodlivosti. Podľa hebrejskej tradície je to vyjadrenie pravej zbožnosti (pozri Oz 6,6).
- ✓ *Čistota srdca.* Toto slovné spojenie často chápeme nesprávne v zmysle mať „bezhriešne srdce“. Ježiš však v skutočnosti hovorí o tom, že máme mať jasné, jednoznačné a presne nasme-

rované ciele a zábery, ktoré sa budú odzrkadľovať v našich skutkoch.

- ✓ *Ochota byť tvorcami pokoja a zmierenia.* Tu sa nehovorí o pasívnom pokoji (absencia konfliktu), ale o aktívnom záväzku prinášať zmierenie a pokoj.
- ✓ *Ochota znášať prenasledovanie pre spravodlivosť.* Tí, ktorí sa riadia týmito charakterovými rysmi, zistia, že z času na čas niekde narazia. Vyžaduje si to veľa vnútornej sily, aby sme aj napriek tomu pokračovali a „tancovali podľa hudby nebies“.

Po týchto slovách Ježiš nazýva svojich nasledovníkov soľou zeme a svetlom sveta. Majú nechať svoje svetlo žiariť pred ľuďmi, aby videli ich dobré skutky a oslavovali ich Otca v nebesiach (Mt 5,13–16).

Dobré skutky, o ktorých tu Ježiš hovorí, súvisia s hodnotami predstavenými v blahoslavenstvách. Tieto hodnoty sa lepšie zhodujú s pohľadom na cirkev ako na organizáciu, ktorá pomáha, odsudzuje a rieši nespravodlivosť a zároveň pracuje na pozitívnej zmene, než s modelom cirkvi ako záchranného člna, ktorý sa obmedzuje na záchranu stroskotancov.

Boh nás povolal, aby sme sa aktívne usilovali o spravodlivosť a pokoj. Povolal nás, aby sme boli správcami a záhradníkmi tejto planéty. Stručne povedané, **povolal nás, aby sme sa starali o stvorenie**. A to nielen v našom súkromnom živote, ale aj v spoločnosti. Týmto spôsobom bude naše svetlo žiarit pred našimi blíždymi. Podľa toho, ako žijeme a za čím si stojíme, ľudia poznajú, či skutočne veríme, že táto Zem nepatrí nám, ale Pánovi.

„Nádej počúva hudbu budúcnosti. Viera podľa nej tancuje v prítomnosti.“ (Peter Kuzmic)¹¹

MODLITBA DŇA

Drahý Bože, chcem byť svetlom pre tento svet. Túžim po tom, aby prostredníctvom mňa ľudia v mojom okolí poznali Tvoju lásku a milosrdenstvo. Urob zo mňa človeka podľa Tvojho srdca. Pomôž mi, aby som svojím životom, svojimi postojmi a činmi mal na iných pozitívny vplyv.

„Týmto spôsobom bude naše svetlo žiarit pred našimi blíždymi. Podľa toho, ako žijeme a za čím si stojíme, ľudia poznajú, či skutočne veríme, že táto Zem nepatrí nám, ale Pánovi.“

OTÁZKY

„Nech tak svietí vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach!“ (Mt 5,16)

1. **Záchranný čin alebo spoločenstvo, ktoré pomáha. Ktorá metafora cirkvi vás viac motivuje a inšpiruje? Prečo?**
2. **Podľa čoho sa cirkev považuje za organizáciu, ktorá pomáha?**
3. **Nechávate svoje svetlo žiariť pred ostatnými? Stelesňujete „dobré skutky“, o ktorých tu hovorí Ježiš? Ako to robíte?**
4. **Čo na vás osobne pôsobí presvedčivejšie – slová alebo činy? Spomínate si na konkrétne príklady? O svoje odpovede sa podelte v skupine.**
5. **Zopakujte si zoznam charakterových rysov človeka, ktorý „tancuje podľa hudby nebies“.**
 - / Čakali by ste iné charakterové rysy? Ak áno, ktoré?
 - / Podporujú tieto charakterové rysy udržateľný životný štýl? Svoju odpoveď zdôvodnite.

A large grid of small dots for writing answers.

NA ZAMYSLENIE

KEĎ KREŠŤANIA BERÚ ZEM VÁŽNE

„Keď kresťania berú Zem vážne, ľudia berú vážne evanjelium. [...] Pre mnohých ľudí má kresťanská viera zmysel v okamihu, keď vidia, že ju prežívame vo vzťahu k ostatným ľuďom i¹² celej planéte.“ (Dave Bookless v *Planetwise*)

Ako dáte svojim blíznym najavo, že beriete Zem vážne?

CIRKEV S POSLANÍM

Zamyslime sa dôkladnejšie nad jednou z otázok v úvode:

Ako si predstavujete cirkev, ktorá stelesňuje päť charakteristických črt misie (pozri str. 67)?

Pri odpovedi na otázku sa zamerajte na päť uvedených aspektov:

Aké **schopnosti** si takáto cirkev váží?

Aké **správanie** chváli? Aké správanie považuje za nevhodné?

Aké **teologické témy** v nej prevažujú?

Ako takáto cirkev meria svoj **úspech**?

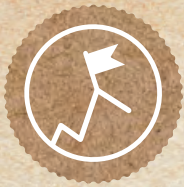
Aké **programy** organizuje?

Aké **zodpovedné pozície** sú obzvlášť dôležité?

POZNÁMKA: Skúste odpovedať vizuálne pomocou rýchlych poznámok. Vytvorte šesť stípcov na stene, jeden pre každú otázku. Pod každú otázku pridajte lepiace kartičky so všetkými nápadmi, ktoré vám k tejto otázke napadnú. Nakoniec si svoje závery zapíšte a podelte sa o ne s niekým, kto zastáva zodpovedné postavenie (pozri kapitolu 7).

DOPORUČENÁ LITERATURA

- / Ripley, David. *Neočakávaná odhalení. 31 mýtů, které brání církvi růst*. Praha: Advent-Orion.
- / Scazzero, Peter a Bird, Warren. *Emocionálně zdravá církev*. Praha: Advent-Orion, Návrat domů.
- / Gane, Bary. *Láska je přivede domů*. Praha: Advent-Orion.

OSOBNÁ VÝZVA

EKO-FAIR OSLAVA

Sme v závere úvah na tému udržateľnosti. Možno sa niekomu z vás zdá, že sme sa pohybovali v akejsi bubline, z ktorej teraz vystúpime späť do reality. Osem prednášok sme strávili premýšľaním o otázkach sociálnej spravodlivosti a ochrany životného prostredia. Objavili sme nové perspektívy. Dúfam, že ste urobili aj nejaké nové rozhodnutia. Teraz je dôležité, aby ste ich aplikovali do svojho každodenného života, do reality. Ako asi viete zo svojich novoročných predsavzatí, nie je to vždy ľahké. Preto je dôležité, aby ste sa z času na čas vrátili späť do „bubliny“ a pripomenuli si, čo ste sa rozhodli urobiť a prečo je to dôležité. Takým návratom do „bubliny“ by mohla byť napríklad eko-fair večera alebo eko-fair záhradná párty, kde môžete niečo oslavovať a zároveň si pripomenúť, čo dôležité ste počas týchto prednášok zažili, čo ste sa rozhodli urobiť a čo sa vám z toho podarilo zrealizovať. Ak ste s týmto materiálom pracovali sami, môžete využiť takúto eko-fair párty na to, aby ste sa so svojimi priateľmi podelili o to, čo ste sa naučili.

Taká eko-fair párty je fantastická príležitosť vyskúšať si udržateľné postupy.¹³

MENU

Potravinárske výrobky majú nielen ekologickú stopu (výroba a doprava), ale aj takzvanú vodnú stopu. Ide o množstvo vody použitej na pestovanie alebo výrobu danej potraviny.¹⁴ Mnoho potravinárskych výrobkov využíva pri svojej výrobe značné množstvo podzemnej vody, čo má za následok vážny nedostatok pitnej vody na danom mieste. Potom sú tu aj sociálne aspekty (spravodlivé mzdy a dôstojné pracovné podmienky). Preto musí byť ponuka jedla na eko-fair párty navrhnutá s ohľadom na nasledujúce kritériá:

1. *Miestne a regionálne.* Krátke prepravné trasy zabraňujú vysokým emisiám CO₂. Preto sú regionálne produkty vždy udržateľnejšie. Samozrejme je ideálne, ak môžete použiť ovocie, zeleninu a bylinky z vlastnej záhrady alebo balkóna.

Nákupný tip: Navštívte miestny trh a nakúpte potraviny priamo od regionálnych farmárov.

2. *Sezónne.* V supermarkete sme si zvykli kupovať takmer každý druh ovocia a zeleniny po celý rok. Mimo prirodzených období zberu je to však možné iba vtedy, ak je potravinu chladená energeticky náročným spôsobom a prepravovaná zväčša leteckou dopravou. Udržateľné potraviny sú predovšetkým tie, ktoré sa v danom období zberajú vonku.

Nákupný tip: Použite sezónny kalendár a zistite, ktoré potraviny sú čerstvo zozbierané.

3. *Vegetariánske/vegánske.* Výroba živočíšnych potravín je zodpovedná za veľký podiel skleníkových plynov a škôd na životnom prostredí. Na jednej strane sú emisie spôsobené priamo procesom trávenia a vylučovaním zvierat. Na druhej strane sú škody spôsobené nepriamo výrobnými procesmi a výrubom lesov pre pastviny. Okrem toho sú hospodárske zvieratá zriedkakedy chované spôsobom, ktorý je vhodný pre daný druh. Z tohto dôvodu môže byť eko-fair párty naozaj iba vegetariánska, alebo ešte lepšie vegánska.

4. *Organické*. Ekologicky vyprodukované potraviny chránia životné prostredie tak, že spĺňajú určité normy, napr. pri ich pestovaní sa nepoužívajú syntetické chemické pesticídy ani geneticky modifikované semená. Na produkte to označuje logo Európskej únie pre ekologickú produkciu alebo ďalšie etikety s ešte prísnejšími požiadavkami (napríklad bielo-zelený znak Bio – produkt ekologického poľnohospodárstva).
5. *Fair Trade*. Potravinárske výrobky, ako je kakao, banány, pomaranče, ryža, čaj, káva alebo korenie často pochádzajú zo vzdialených krajín. Mnohé sa vyrábajú za vykorisťovateľských podmienok. Preto je pri nakupovaní dôležité hľadať značky Fair Trade.

Tip na nákup: Prehľad environmentálnych a sociálnych značiek nájdete napríklad na adrese <https://fairworldproject.org/choose-fair/certifier-analysis/international-guide/>.

6. *Bez obalu*. Plastový odpad sa stal celosvetovým problémom. V maximálnej možnej miere sa preto pokúste znížiť množstvo odpadu z obalov. Na eko-fair párty sa snažte použiť čo najviac výrobkov bez obalov.¹⁵

Nákupný tip: V mnohých mestách nájdete obchody, kde si môžete kúpiť rezance, obilniny a ďalšie potravinárske výrobky bez obalu.

VÝBER MIESTA

CO₂ môžete tiež ušetriť výberom miesta, ktoré je ľahko dostupné pre každého, či už na bicykli alebo verejnou dopravou.

DEKORÁCIA

Pri zdobení vášho stola môžete venovať veľkú pozornosť nasledujúcim detailom:

- ✓ Zbierajte vetvičky alebo kvety zo záhrady alebo lúky namiesto toho, aby ste kupovali dekorácie dovezené z obchodu.
- ✓ Nepoužívajte prosím jednorazový riad. Ak máte nedostatok riadu, nech si každý prinesie vlastné taniere a príbory. Získate tým krásne farebný a pestrý slávnostný stôl!
- ✓ Pri použití sviečok nesiahnite po čajových sviečkach v hliníkových obaloch. Stôl nádherne rozjasnia aj sviečky v prázdnych, opakovane použiteľných pohároch.
- ✓ Používajte umývateľné, opakovane použiteľné látkové obrúsky a obrusy. Pokiaľ sa vám to nezdá, určite stojíte za to opýtať sa na látkové kuchynské doplnky svojich starých rodičov.

OBLEČENIE

V súvislosti s výzvou z 3. kapitoly je eko-fair párty samozrejme ideálnou príležitosťou na predvedenie vášho Fair Trade alebo použitého oblečenia.

Na záver veľmi dôležitá poznámka. Som presvedčený, že vyššie uvedené kritériá by sa mali vzťahovať na všetky naše oslavy a stretnutia v skupine mládeže, v Klube Pathfinder a tiež v cirkvi. Viem, že nie vždy bude možné splniť všetky kritériá. V niektorých prípadoch si dokonca budete musieť vybrať medzi dvoma kritériami. Som si tiež vedomý toho, že sa najprv musíme naučiť oslavovať inak. Postupujme krok za krokom. Prosím, nenechajte sa odradiť množstvom kritérií. Jednoducho skúste urobiť ďalší krok.

Dátum ukončenia tejto výavy:

POZNÁMKY POD ČIAROU

STRANA 3

- ¹ Toto vyhlásenie bolo prijaté a odsúhlasené Administratívnym výborom Generálnej konferencie Cirkvi adventistov siedmeho dňa a vydané Kanceláriou predsedu GK Roberta S. Folkenberga na výročnom zasadnutí v San José v Kostarike v dňoch 1. - 10. októbra 1996.

ÚVOD

- ¹ Štúdia mládeže spoločnosti Shell 2019, Sinus study 2020.

AKO ČO NAJLEPŠIE VYUŽIŤ TÚTO ŠTUDIJNÚ PRÍRUČKU

- ¹ Hans Joachim Scheelhuber, riaditeľ Postupimského inštitútu pre skúmanie zmien klímy (PIK), *Selbstverbrennung: Die fatale Dreiecks beziehung zwischen Klima, Mensch und Kohlenstoff* [Self-Combustion: The Fatal Triangle Between Climate, Humans and Carbon], s. 5–6.

KAPITOLA 1 / SVET

- ¹ Táto časť je založená na „Mit den Füßen abstimmen“ [Hlasujte nohami] z *Just People-Kurs* od Micha Deutschland e. V., s. 141.
- ² Göpel, Máj. *Unsere Weltneudenken: Eine Einladung [Prehodnotenie nášho sveta: Pozvanie]*. Berlín: Ullstein Buchverlag GmbH, 2020, s. 23–25.
- ³ <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/anthropocene/>
- ⁴ <https://bit.ly/anthropozaen-wortschatz>
- ⁵ <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>
- ⁶ <https://www.ecologyandsociety.org/vol14/iss2/art32/> a <https://www.nature.com/articles/461472a.pdf>
- ⁷ <https://www.overshootday.org>

KAPITOLA 2 / SPRAVODLIVOSŤ

- ¹ Puřpaff, Sebastian. *Wir nach*. Ide o pôsobivé vystúpenie Sebastiana Puřpaffa na tému spravodlivosti. (V nemčine) <https://youtu.be/TTS2KeBAghY>. Prístup: 15. decembra 2021.
- ² „Tu som cítil, že som sa znovuzrodil a otvorenými bránami som vstúpil do samotného raja. Tam sa mi ukázala úplne iná tvár celého Písma. [...] Svoje najsladšie Slovo som vychvaľoval takou veľkou láskou, s akou veľkou nenávisťou som predtým nenávidel slová ‚Božia‘ spravodlivosť.“ Luther, Martin. *Luther's Works, vol. 34: Career of the Reformer*. Lehmann, Helmut T. (ed.), Spitz Sr., Lewis W. (trans.). Philadelphia, PA: Fortress Press, 1960, s. 336–337.
- ³ Valuegenesis 2007 – celoeurópsky prieskum adventistickej mládeže – žiaľ odhalil, že v našich cirkvách je veľa zmatku, pokiaľ ide o chápanie spasenia.
- ⁴ *The Poverty and Justice Bible*: www.justicebible.org.
- ⁵ „Je pre nás ťažké pochopiť, aké revolučné to bolo v starovekom svete. Srilanský učenec Vinoth Ramachandra to nazýva ‚škandálnou spravodlivosťou‘. Píše, že prakticky vo všetkých starovekých kultúrach sveta bola moc bohov prenášaná a stotožňovaná s elitami spoločnosti, kráľmi, kňazmi a vojenskými kapitánmi, nie s vyvrheli. Postaviť sa proti vodcom spoločnosti znamenalo postaviť sa proti bohom. ‚Ale tu, v súperiacom náboženstve Izraela, to nie sú vysoko postavení muži, ale ‚sirota, vdova a cudzinec‘, voči ktorým Hospodin zaujíma svoj postoj.“ (Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. [Velkorysá spravodlivosť: Ako nás Božia milosť robí spravodlivými.] New York: Riverhead Books, 2010, s. 6.)
- ⁶ Tamtiež, s. 10–11.

- ⁷ Tamtiež, s. 32.
- ⁸ Tamtiež, s. 36.
- ⁹ Rentschler, Daniel. *Ein Schrei nach Gerechtigkeit. Ein Buch über Glauben, Menschenrechte und Auftrag der Christen* [Volanie po spravodlivosti. Kniha o viere, ľudských právach a poslaní kresťanov]. Tobias Faix, Thomas Kröck, Dietmar Roller (eds.). Marburg: Verlag der Franck-Buchhandlung GmbH, s. 37.
- ¹⁰ Ak nie je uvedené inak, nasledujúce informácie sú prevzaté z knihy *Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st Century Economist* [Kobliňová ekonómia: Sedem spôsobov, ako myslieť ako ekonóm 21. storočia] od Kate Raworth. Autor prináša podložený prehľad nielen úspechov, ale aj výziev 21. storočia na stranách 4 a 5.
- ¹¹ Citované z: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2019>. Prístup: 15. decembra 2021.
- ¹² Tamtiež, s. 1.
- ¹³ <https://bit.ly/adh-armut>
- ¹⁴ Deutsche Welthungerhilfe e. V. *Faktenblatt Hlad* [Hlad factsheet], 2021, <https://bit.ly/whh-hunger>.
- ¹⁵ <https://bit.ly/adh-armut>
- ¹⁶ Táto výzva pochádza od Micha Deutschland e. V.
- ¹⁷ Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. [Velkorysá spravodlivosť: Ako nás Božia milosť robí spravodlivými.] New York: Riverhead Books, 2010, s. 185–186.

KAPITOLA 3 / LÁSKA

- ¹ Ide o adaptáciu *Weltverteilungs spiels* [Svetová distribučná hra] od Micha Deutschland e.V., *Just People-Kurs*, s. 148–149.
- ² „Čokoládové spoločnosti stále nedokážu určiť plantáže, odkiaľ pochádza všetko ich kakao, a už vôbec nie to, či bola pri jeho výrobe použitá detská práca.“ V roku 2019 Mars vysledoval pôvod iba 24% svojho kakaa a Nestlé 49%. Ďalšie informácie: <https://wapo.st/3DBPfuD>
- ³ Oxfam. Čierny čaj Weissa Weste <https://bit.ly/3EEsxmY>. Anglickú verziu článku si môžete prečítať tu: Oxfam. Riešenie ľudských nákladov na čaj Assam. <https://bit.ly/31GSB2z>. Prístup: 15. decembra 2021.
- ⁴ Časopis Greenpeace (ed.), *Textil-Fibel 4*, 2011, s. 14.
- ⁵ Keller, Timothy. *Generous Justice: How God's Grace Makes Us Just*. [Velkorysá spravodlivosť: Ako nás Božia milosť robí spravodlivými.] New York: Riverhead Books, 2010, s. 66.
- ⁶ Lebo odchádzajú z Jeruzalema, svojho pracoviska, do Jericha, svojho bydliska.
- ⁷ Táto myšlienka bola prevzatá z Actionweek 2014 Michy Deutschland a. V.

KAPITOLA 4 / BUDÚCNOSŤ

- ¹ Komentár Helmuta Schmidta k Willymu Brandtovi a jeho vízií vo volebnej kampani do Bundestagu (západonemecký spolkový parlament) v roku 1980.
- ² Prevzaté z: Besser, Ralf. *50 Metaprogrammes*. Besser wie gut GmbH, 2019.
- ³ Božie kráľovstvo sa v Novej zmluve spomína 162-krát. Marek ním zhrňuje Ježišovo vyhlásenie (Mar 1,15). Skutki apoštolov začínajú a končia svoje rozprávanie odkazom na Božie kráľovstvo (Sk 1,3,6; 28,23,31).
- ⁴ Utváranie nášho sveta: Agenda pre udržateľný rozvoj 2030. <https://sdgs.un.org/2030agenda>. Prístup: 15. decembra 2021.

KAPITOLA 5 / CIRKEV

- ¹ Besser, Ralf. „Werte Begrenzung“, *Das Kartenheft Werte Reflexion* [Metódy odhalovania hodnôt]. Besserwiegut GmbH, 2017.
- ² www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action/transcript
- ³ Mimochodom, to je dôvod, prečo cirkev vyvinula iCOR, nástroj na hodnotenie rastu a rozvoja cirkvi, ktorý ponúka zborom nielen užitočnú spätnú väzbu, ale aj spôsoby, ako môžu zistiť svoje prečo. Pozri www.icor.church.
- ⁴ Simon Sinek poukazuje aj na to, že táto šírka pásma je potrebná: Zlatý kruh má totiž náprotivok v biológii nášho mozgu. Napríklad: Čo je spracované v tzv. neocortexe, časti nášho mozgu zodpovednej za racionálne a analytické myslenie a jazyk. Ako a prečo sú však spracované

v limbeckom systéme, ktorý je zodpovedný za naše rozhodovanie, správanie a pocity, ale nemá žiadnu jazykovú funkciu. Preto by bolo úplne nelogické pristupovať k nášmu prečo len racionálne. Sinek, Simon; Mead, David; a Docker, Peter. *Find your why [Nájdite svoje prečo]*. New York: Portfólio Penguin, 2017, s. 17.

- ⁵ Pozri Rice, Richard. *Believing, Behaving, Belonging. Finding New Love for the Church. [Veriť, správať sa, cítiť spolupatričnosť. Hľadanie novej lásky k cirkvi]*. Roseville, California: The Association of AdventistForums, 2002, s. 98–100.
- ⁶ Tamtiež, s. 100–105.
- ⁷ Tamtiež, s. 100–105.
- ⁸ Najmä u Matúša, Marka a Lukáša. Ján opisuje rovnakú myšlienku vo svojom evanjeliu pomocou slova život.
- ⁹ Johannes Reimer, *Gott in der Weltfeiern. Auf dem Weg zum missionalen Gottesdienst [Oslavujte Boha vo svete. Na ceste k misijnej bohoslužbe]*, Neufeld Verlag, Schwarzenfeld 2010, s. 33.

KAPITOLA 6 / ZÁZRAKY

- ¹ Na základe: „Ich wirke wirklich – Erfahrung mit meiner Selbstwirksamkeit“. MichaDeutschland e. V., *Just People-Kurz*, s. 161.
- ² Pozri *Vyhlásenie WMO o stave globálnej klímy v roku 2019 (WMO je Svetová meteorologická organizácia)*, <https://bit.ly/WMOstatement>.
- ³ Zdroj: <https://bit.ly/3Edldws>.
- ⁴ Podľa projekcií Medzivládneho panelu pre zmenu klímy (IPCC) sa dôsledky zmeny klímy v pobrežných regiónoch dotknú značného počtu ľudí. „Nízko položené pobrežné oblasti sú v súčasnej dobe domovom približne 680 miliónov ľudí (takmer 10 % svetovej populácie z roku 2010) a predpokladá sa, že do roku 2050 dosiahnu viac ako jednu miliardu. Oblasti označované SIDS [Small Island Developing States] sú domovom 65 miliónov ľudí.“ <https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/>.
- ⁵ Pozri WHO [Svetová zdravotnícka organizácia], *Pokrok v oblasti pitnej vody, sanitárnych zariadení a hygieny: aktualizácia z roku 2017 a vyhodiskové hodnoty cieľov udržateľného rozvoja*, <https://bit.ly/WHO2017water>.
- ⁶ Vedci odhadujú, že asi 25 percent druhov zo živočíšnej a rastlinnej ríše je ohrozených, čo znamená, že okolo jedného milióna druhov v súčasnej dobe čelí vyhynutiu. Správa IPBES o biologickej diverzite a ekosystémových službách za rok 2019 – súhrnná správa pre firmy, s. 2, <https://bit.ly/2019IPBES>.
- ⁷ Body zvratu môžeme živo ilustrovať na príklade pukancov. „Trvá to dlho, kým sa s kukuricou v horúcom hrnci či mikrovlkne niečo stane. Len čo sa však dosiahne určitá teplota (163 °C), kukuričné jadrá začnú praskať do pukancov. Po spustení tento proces nemožno vrátiť späť.“ Germanwatch. *Kým všetko zmeškáme*, <https://bit.ly/GWclimatecrisis>.
- ⁸ Lenton, Timothy M. „Body zvratu v oblasti klímy – príliš riskantné na to, aby sme na ne stavili“, in *Nature*, číslo 575, 2019, s. 592–595. <https://www.nature.com/articles/d41586-019-03595-0>.
- ⁹ „Climate change: Last four years are ‚world’s hottest‘“ [Zmena klímy: Posledné štyri roky sú najteplejšie na svete]. www.bbc.com/news/science-environment-46374141.
- ¹⁰ Tamtiež.
- ¹¹ Pozri Paulien, Jon. *Das Johannes-Evangelium [Ján: Milované evanjelium]*. Lüneburg: Advent-Verlag, 2000, s. 21–22.
- ¹² Bonhoeffer, Dietrich. *Letters and Papers from Prison [Listy a dokumenty z väzenia]*. Minneapolis: Fortress Press, 2015, s. 18.
- ¹³ Campolo, Tony. „Er hat schon“, *Party auf Zimmer 210*. Ašlar: Gerth Medien, 2006, s. 178–180.
- ¹⁴ Myšlienka od Ralfa Bessera, prevzatá z iCOR Moments Box.

KAPITOLA 7 / ZMENA

- ¹ Zdroj: *Ekonomika šišky: Sedem spôsobov, ako rozmýšľať ako ekonóm 21. storočia*, Kate Raworth. Konečne ekonomický model, ktorý nezničí planétu.
- ² Tieto príklady boli prevzaté z www.handabdruck.eu. Navštívte ich webové stránky a nájdete ďalšie tipy a možnosti (v nemčine).
- ³ Leila Wien zostavila základné informácie o tom, ako nastaviť a zriadiť požičovňu vecí (miesto, kde si môžete veci požičať a nemusíte ich kupovať). *Library of Things Starter-Kit*: <http://www.leila.wien/wp-content/uploads/2019/02/LoT-Starter-Kit.pdf>.

Odkaz na anglickú verziu: <https://www.libraryofthings.co.uk>

- ⁴ <https://klima-kollekte.de/en/>, <https://www.atmosfair.de/en/> alebo <https://www.myclimate.org>.
- ⁵ Reif, Alexander and Heitfeld, Marie. *Wandel mit Hand und Fuss*. Germanwatch a. V. (ed.), <https://germanwatch.org/de/12040>, s. 10.
- ⁶ Podľa Germanwatch (www.germanwatch.org/de/17122).

KAPITOLA 8 / SVETLO

- ¹ Bookless, Dave. *Planetwise: Dare to Care for God’s World [Odvážte sa starať o Boží svet]*. E-booked., Inter-Varsity Press, 2008.
- ² Týchto päť charakteristických črt misie zodpovedá chápaniu misie podľa anglikánskych spoločností. (www.anglicancommunion.org/mission/marks-of-mission). Piata charakteristika bola pridaná v roku 1990 s ohľadom na celoplanetárnu ekologickú krízu.
- ³ Bosch, David J. *Witness to the World: The Christian Mission in Theological Perspective. [Svedectvo svetu: Kresťanská misia v teologickej perspektíve]*. Eugene, Oregon: Wipf and Stock Publishers, 2006, s. 32.
- ⁴ Tamtiež, s. 34.
- ⁵ Tamtiež, s. 37.
- ⁶ Tamtiež, s. 37.
- ⁷ Ostergaard, Soren a Hall, Simon. „Focusing Youth Ministry through Innovation“ [Zameranie služby mládeže prostredníctvom inovácií] in: *Starting Right: Thinking Theologically about Youth Ministry*. Grand Rapids: Nakladateľstvo Zondervan, 2001, s. 216.
- ⁸ Slovo pokánie je zavádzajúci preklad gréckeho slova metanoia. Práve Kázanie na vrchu, ktoré nasleduje po tomto Ježišom výroku, objasňuje, že nejde len o obnovenie vzťahu medzi Bohom a človekom, ale skôr o to, aby veriaci „obrátili celé svoje myslenie“ alebo aby u nich došlo k „úplnej zmene srdca“. Ott, Bernhard. *Tänzer und Stolperer. Wenn die Bergpredigt unseren Charakter formt [Keď Kázanie na vrchu formuje náš charakter]*. Cuxhaven: NeufeldVerlag, 2019, s. 104.
- ⁹ Tamtiež, s. 114–117.
- ¹⁰ Mimo chodcom, rovnaké slovo je použité na opis Ježiša u Matúša 21,5 (citácia Zach 9,9), keď vchádza do Jeruzalema na osliatku a potom rúznym spôsobom vyčistí chrám.
- ¹¹ Citované v: Ott, Bernhard. *Tänzer und Stolperer. Wenn die Bergpredigt unseren Charakter formt [Keď Kázanie na vrchu formuje náš charakter]*. Cuxhaven: NeufeldVerlag, 2019, s. 39.
- ¹² Bookless, Dave. *Planetwise: Dare to Care for God’s World [Odvážte sa starať o Boží svet]*. E-booked., Inter-Varsity Press, 2008.
- ¹³ Táto myšlienka, podobne ako mnoho ďalších textových pasáží, je prevzatá z *Just People-Kurs* od Micha Deutschland e. V., s. 164–165.
- ¹⁴ Pozri www.waterfootprint.org. Zistite si informácie o vodnej stope. Môžete napríklad nájsť vodnú stopu niektorých potraviny (www.waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/product-gallery/) alebo vypočítať svoju osobnú vodnú stopu (www.waterfootprint.org/en/resources/interactive-tools/personal-water-footprint-calculator/).
- ¹⁵ Pozri napr. www.bezobalu.org.

Hospodinovi patrí zem: sme povolaní starať sa o stvorenie. Praktický študijný sprievodca.

Pôvodný názov: *Die Erde gehört dem Herrn. Berufen, die Schöpfung zu bewahren. Ein Kursbuch.*

©2022 Oddelenie mládeže Medzieurópska divízia Cirkvi adventistov siedmeho dňa • Schosshaldenstrasse, 17, 3006 • Bern, Švajčiarsko
youth@eud.adventist.org

RIADITEĽ PROJEKTU:

Jonatán Tejel

EDITORKA A PROJEKTOVÁ MANAŽÉRKA:

Alexandra Mora

AUTOR:

Bert Seefeldt

ANGLICKÝ TEXT:

Alexandra Mora

PRISPIEVATELIA:

Sayei Méndez, Karsten Stank,
Filip Kapust

OBRÁZKY:

shutterstock.com, unsplash.com

ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA:

Michaela Hrachovcová

PREKLAD Z ČEŠTINY:

Marcela Bieliková

JAZYKOVÁ ÚPRAVA:

Zuzana Vilčeková

DIZAJN:

Simon Eitzenberger

NÁVRH:

Alexandra Mora a Isaac Chía

POZNÁMKA:

Pôvodný rukopis bol napísaný v nemčine a preložený do angličtiny. Anglická textová verzia slúžila ako podklad na preklad do všetkých ostatných jazykov.

Tento materiál je určený pre Modlitebný týždeň mládeže na rok 2022

Ak nie je uvedené inak, biblické citáty sú prevzaté zo Slovenského ekumenického prekladu. Banská Bystrica, Slovenská biblická spoločnosť, 2008. Všetky práva vyhradené.

Tento materiál je dovolené použiť v zboroch, skupinách mládeže a pri ďalších kresťanských vzdelávacích aktivitách. Obsah tejto publikácie nesmie byť v žiadnej podobe reprodukován bez písomného súhlasu vydavateľa. Obsah nesmie byť žiadnym spôsobom menený. Všetky práva vyhradené.

Vydal ako e-knihu Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
www.adventorion.cz
1. vydanie 2022
ISBN:978-80-7172-508-4

„MYSLEL SOM SI, ŽE HLAVNÝMI ENVIRONMENTÁLNÝMI PROBLÉMAMI SÚ STRATA BIODIVERZITY, KOLAPS EKOSYSTÉMU A ZMENA KLÍMY. MYSLEL SOM SI, ŽE TRIDSAŤ ROKOV VEDECKÝCH VÝSKUMOV BY MOHLO TIETO PROBLÉMY VYRIEŠIŤ.

MÝLIL SOM SA.

HLAVNÝMI ENVIRONMENTÁLNÝMI PROBLÉMAMI SÚ SEBECTVO, CHAMTIVOSŤ A APATIA.

ABY SME SA S NIMI VYROVNALI, POTREBUJEME KULTÚRNU A DUCHOVNÚ TRANSFORMÁCIU. A MY VEDCI NEVIEME, AKO TO UROBIŤ.“

GUS SPETH, PREDSEDA RÁDY PRE KVALITU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
ZA PREZIDENTA JIMMYHO CARTERA

Ako celosvetová cirkev stojíme pred obrovskými výzvami. Sociálne napätie sa stupňuje. Naša planéta chradne. A my sme zrejme „posledná generácia, ktorá s tým môže niečo urobiť“ (Petteri Taalas, generálny tajomník Svetovej meteorologickej organizácie). A to nielen s ohľadom na nás a našich blízkych, ale aj kvôli našim deťom a vnúčatám.

Aký postoj mám k tomu zaujať ako Ježišov nasledovník? Ako by sme na to mali reagovať ako cirkev?

Písmo nám pripomína, že zem patrí Pánovi. Má to ďalekosiahly dosah na spôsob, ako sa správame k iným ľuďom i tejto planéte.

Cieľom tohto praktického študijného sprievodcu je inšpirovať vás k tomu, aby ste zaujali biblický postoj k pravdepodobne najnaliehavejším a najťažším výzvam našej doby. Veríme, že táto snaha vám pomôže uvedomiť si, čo skutočne znamená byť povolaný starať sa o stvorenie.

Seventh-day
Adventist® Church
INTER-EUROPEAN DIVISION

Oddelenie mládeže

Medzieurópska divízia Cirkvi adventistov siedmeho dňa
Schosshaldenstrasse 17, 3006, Bern, Švajčiarsko